

Vēsturi apgūst darbojoties

PREIĻU
GALVĒNĀ
BIBLIOTĒKA

● Rudzātu vidusskolas jaunsargu vienība ir viena no vecākajām Preiļu rajona novados, dibināta 1992. gadā un nekad nav pārtraukusi darbību. Jaunsargu ikdienu pilna ar dažādām teorētiskām, praktiskām un sportiskām nodarbībām, viņi lepojas, ka sastāv jaunsardzē, kaut arī tagad skolā nepastāv atsevišķa vienība, jo Rudzātu jaunsargi (attēlā) iekļauti 312. Preiļu jaunsardzes vienības sastāvā. Ar savām aktivitātēm Rudzātu jaunsargi dara godu savai skolai un novadam. Foto: A.Šņepsts

► Turpinājums 5. lpp.

Atbalstiet un abonējiet savu laikrakstu «NOVADNIEKS» 2010. gadam!

Turpinās laikraksta «Novadnieks» abonēšana 2010. gadam, un redakcijā ik dienas ierodas mūsu lasītāji, kas vēlas pasūtīt avīzi. Šādās reizēs cenšamies aprunāties ar saviem lasītājiem, pajautāt viņu domas par laikrakstu, uzklausi stāstījumu par to, kā klājas laukos, pilsētās.

Kad smagā darbā aizvadīto gadu dēļ veselība vairs nav tik laba, kā agrāk, jālūdz jaunāku cilvēku palīdzība, tā, iegriežoties redakcijā, lai abonētu «Novadnieku» 2010. gadam, teica Ināra Krusta. Viņa noformēja laikraksta abonēšanas kvīti savai vīramātei Annai Krustai no Riebiņu novada Riebiņu pagasta, kas ģimenē vienmēr esot bijusi viscilgākā dažādu drukāto izdevumu lasītāja. «Tas ir lieliski, ka piedāvājat šādu, lētāku, iespēju laikraksta abonēšanai. Pati strādāju Preiļos, tāpēc nav nekādu problēmu ienākt redakcijā, noformēt abonementu uz vietas un ietaupīt.» teica Ināra, «krīzes situācijā katrs lats ir no svara.»

Var tikai apbrīnot mūsu veco ļaužu izturību, viņi daudz un smagi strādājuši, arī tagad nevar rīmties un sēdēt rokām klēpī, tā Ināra stāstīja arī par savu vīramāti. Savulaik viņa savus spēka gadus atstājusi kādreizējā kolhoza «Krasnij Oktjabrj» fermās, rūpējusies par kopsaimniecības lopīņiem. Tagad dienas vada lauku viensētā netālu no Pieniņiem, izstaigājot mājas soli un lasot iecienīto «Novadnieku». Pagaidām Annas kundzei tas esot vienīgais abonētais laikraksts, bet agrāk pastnieks uz mājām nesis arī «Latvijas Avīzi». Jaunajiem tikamāki žurnāli, ar kuriem iespējams paplašināt redzesloku, piemēram, «Ilustrētā Vēsture», «Ilustrētā Zinātne», izklaidei noder arī «Ieva».

Ināra īsumā pastāstīja arī par sevi, par to, ka esot sociālā pedagoģe un otro gadu strādājot Preiļu 1. pamatskolā. Profesijas dēļ viņai ikdienā saskare vairāk ar tiem bērniem, kam mācības neveicas spoži un arī uzvedība reizēm klibo. Pēdējā laikā jūtama tendence, ka bērni kļūst pārāk aktīvi un diemžēl arī agresīvāki. Bet viņus par to grūti vainot, jo bērnos kā spoguļi redzams viss sabiedrībā notiekošais — krīze iespaido ģimenes kopumā, vecākus un arī atsaucas uz

jauno paaudzi. Vissmagāk klājoties tiem bērniem, kuri atstāti vecvecāku gādībā, jo vecāki devušies uz ārzemēm. Mazie atklāti sakot skolotājam, ka viņiem ļoti pietrūkst tēta un māmmas, bet pusaudži savas skumjas un sāpes slēpjot aiz bravūras un brīžiem pavisam nejaukas uzvedības. Žēl, ka valsts nonākusi tik smagā situācijā un vecāki spiesti atņemt savām atvasēm daļu no viņu bezrūpīgās bērnības.

□□□

«Novadnieka» lasītāja Marija Skutele dzīvo Riebiņu novada Rušonas pagasta Gaiļmūžā. Mājas, kurām dots nosaukums «Dzērvenes», atrodas pašā Solomejas ezera krastā. Kārtojot zemesgrāmatas lietas, sākumā abi ar vīru plānojuši citu nosaukumu — «Ozolu mājas», bet tāds jau sarakstos bijis, tāpēc izvēlējušies šo. Vieta ļoti skaista, vasarās no visas apkārtnes cilvēki braucot atpūsties un dabas priekus baudīt, bet pašiem skaistums un romantika gadu gaitā palikuši otrajā plānā, laikam pieradums, spriež Marijas kundze. Varētu domāt, ka, ezera krastā dzīvojot, vai ik dienas galdā tiek celts kāds zivju ēdiens. Taču tā gluži vis neesot. Saimnieces dzives-

biedrs Simeons, kuram šo reto un īpatnējo vārdu savulaik izvēlējušies krustvecāki, ar maksķerēšanu un zvejošanu neaizraujoties. Vasarās Marija pati biežāk esot redzama ar maksķeri rokās, nekā viņš. Vīram labāk tikt darbošanās ar koku, esot labs meistars.

Redakcijā abonēt «Novadnieku» 2010. gadam Marijas kundze ieradās dienā, kad braucienu uz Preiļiem bija apvienojusi ar daktera un aptiekas apmeklējumu. Pensionāriem tā jau esot, ka galvenās darīšanas pie dakteriem. «Ar acīm šķiet, ka varētu vēl darbu kalnus gāzt, bet spēka nav,» viņa saka un skaidro, ka mājās no

lopīņiem vairs tikai suns un kaķis palikuši. Pēc zālēm uz aptieku jābraucot regulāri, jo diabēss «piesējies». Katru mēnesi vismaz 50 latu medikamentiem jāiztērē, ēšana arī jāuzpasē, nevar ēst visu pēc kārtas, kā tas bijis agrāk. Lasītāja cer, ka šomēnes, saņemot pensiju, tiks atmaksāta arī kopš vasaras vidus *nogrieztā* summa, jo viņai piešķirta invaliditāte. Esot par to lasījusi «Novadniekā». Satraukums par dēlu, kuram pagaidām nav darba, tāpat par meitu, kurai divi bērni audzināmi.

Marija Skutele stāsta, ka «Novadnieks» «Dzērvenēs» neesot vienīgā lasāmviela, cenšoties abonēt arī «Latvijas Avīzi» un «Ievas Veselību». Visi preses izdevumi tiekot rūpīgi izlasīti, katrā var atrast ko noderīgu un izzinošu, ikdienā noderīgu. Vienīgi rakstus par lielo politiku laižot garām: «Politikā es nejaucos un nemaz neiedziļinos, tur taču nekā laba nav. Spried tu, cilvēks, kā gribi, bet kungi vienalga pa savam darīs.» Vēlot žurnālistiem vairāk par pozitīvām lietām rakstīt, lasītāja dodas projām, jāpaspēj uz autobusu.

L.Kirillova
A.Šņepsta foto

ABONĒT «NOVADNIEKU»

2010. gadam redakcijā

ĒRTĀK, ĀTRĀK, LĒTĀK!

Fiziskas personas, abonējot «NOVADNIEKU» uz visu gadu redakcijā, ietaupīs Ls 4,92 uz abonēšanas kvīti rēķina, kā arī saņems gada abonementu par 11 mēnešu cenu, t. i., Ls 35,20, vēl ietaupot Ls 3,20 (kopā Ls 8,12).

Juridiskām personām nebūs jāmaksā par abonēšanas kvīti.

«NOVADNIEKA» viena mēneša abonēšanas cena

● fiziskām personām ir Ls 3,20; ● juridiskām personām Ls 3,99 (cena 2010. gadam samazināta par 26%, salīdzinot ar 2009. gadu).

NACIONĀLĀS ZINĀS

«Parex banku» cer pārdot tuvākajā laikā

Nemot vērā ekonomikas atdzīvošanos pasaulē un pieaugošu investoru interesi, AS «Parex banka» varētu pārdot jau tuvākajā laikā, bet «ne par katru cenu», vakar, 9. novembrī intervijā Latvijas Radio sacīja bankas vadītājs Nils Melngailis. Viņš akcentēja, ka sekmīgas pārdošanas nodrošināšanai nepieciešams «Parex banku» sadalīt nosacīti «labajā» un «sliktajā» bankā, kur pirmā iekļautu bankas pamatbiznesu, bet otrā — visu pārējo, piemēram, nekustamos īpašumus. Melngailis norādīja, ka pēdējā laikā interese par «Parex bankas» pārņemšanu pieaug. Piemēram, bankas pamatbiznesu varētu nopirkt kāda Eiropas banka, savukārt «sliktā banka» varētu būt aktīvu pārvaldes fonds, kas nogaidītu, kad atkopsies nekustamā īpašuma tirgus. Potenciālo pircēju skaitu un konkrētu investoru vārdus Melngailis nenosauc, jo to liedzot ar investoriem noslēgtie konfidencialitātes līgumi. Kā sacīja bankieris, nepieciešams iespējami ātri veikt «Parex bankas» restrukturizāciju, kas ļautu jau nākamā gada sākumā aktivizēt sarunas ar potenciālajiem pircējiem. «Labās» bankas pārdošana arī ļautu valstij jau tuvākajā laikā atgūt būtisku daļu no «Parex bankā» ieguldītajiem līdzekļiem, savukārt pārējās naudas saņemšana varētu būt saistīta ar, piemēram, nekustamā īpašuma tirgus atkopšanos. Ir apritēja gads, kopš valsts nolēma glābt AS «Parex banku» un par diviem latiem iegādājās bankas kontrolpaketi. Finanšu grūtībās nonākušās bankas glābšanai tajā tika noguldīti lieli finanšu resursi, kas joprojām veido ap 640 miljoniem latu, bet kopējais finansējums, kas tika novirzīts bankai, pārsniedz 800 miljonus latu. Līdz šim «Parex banka» par valsts noguldījumu procentos samaksājusi 40 miljonus latu. «Parex bankas» 70,3% akciju īpašnieks ir Privatizācijas aģentūra, bet 25% — Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka.

Policistu arodbiedrība Eiropā žēlojas par algām un Mūrnieci

Latvijas Apvienotā policistu arodbiedrība (LAPA) pagājušajā nedēļā Eiropas Policistu arodbiedrību konfederācijas (EuroCOP) rudens sesijā, ziņojot par situāciju Latvijā, informējusi par policistu atalgojuma samazinājumu un problēmām ar sociālo dialogu Iekšlietu ministrijā. LAPA informē, ka ziņa par fevrorājam policistu atalgojuma samazinājumu 2009. gadā EuroCOP izraisījusi «patiesu neizpratni un šoku». EuroCOP prezidents Hanss Keifers uzstājoties vairākkārt atgādinājis, ka «katra ES valsts, kura cenšas ekonomēt uz savas iekšējās drošības rēķina, rada papildus izdevumus pārējām ES dalībvalstīm, un šāda situācija nav pieļaujama».

Sašutumu EuroCOP dalībvalstu vidū esot izraisījusi arī LAPA sniegtā informācija par arodbiedrību un iekšlietu ministres Lindas Mūrnieces konfliktu. Jau ziņots, ka ministre atteicās tikties ar policistus pārstāvošajām arodbiedrībām, uzskatot, ka tās patiesībā nepārstāv policistu intereses un to darbība ir destruktīva. Arodbiedrības savukārt lūdz premjeru izvērtēt ministres rīcību un pat solīja pieprasīt Mūrnieces demisiju. Galu galā pagājušajā nedēļā Iekšlietu ministrija uzaicināja arodbiedrības reizi divos mēnešos piedalīties ministrijas operatīvajās sanāksmēs. EuroCOP dalībvalstīs bijušas vienotas savā nostājā, ka ES dalībvalsts iekšlietu ministra amatā nedrīkst atrasties cilvēks, kuram ir «šāda attieksme pret arodbiedrību kustību un demokrātiju», apgalvoja LAPA. EuroCOP prezidents norādījis: «Ja šādu rīcību būtu atļāvis Vācijas iekšlietu ministrs, tad jau nākamā dienā viņš būtu demisionējis». EuroCOP dalībvalstis apņēmušas atbalstīt Latvijas policistu centienus, cīnīties par ES dalībvalsts policistiem cienīgu atalgojumu un sociālajām garantijām, informē LAPA. Turklāt Vācijas un Holandes kolēģi piedāvājuši savu juristu pakalpojumus, lai apsvērtu iespēju iesūdzēt Latviju Eiropas Kopienas tiesā.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekšī, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tāl. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (zūmālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikraksta publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiešts SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

*Dvēsele tāpat kā ķermenis pārtiek no tā,
ar ko tiek barota.*

J. Holands

Latgaliešu valodai jānosaka reģionālās valodas statuss

2. starptautiskajā latgalistikas konferencē Rēzeknē 15.–17. oktobrī zinātnieki un konferences dalībnieki atbalstīja rezolūcijas pieņemšanu, kas noteica atbildīgajām institūcijām noteiktu pasākumu plānu izstrādi latgaliešu valodas kā reģionālās valodas statusa noteikšanai. Rezolūcija, ko parakstīja 62 konferences dalībnieki, tika adresēta Izglītības un zinātnes ministrei T.Kokei un Tieslietu ministram M.Segļiņam. Šī jautājuma tālāku risināšanu konferences dalībnieki uzticēja nesen darbu uzsākušajai Latvijas Reģionālo un mazāk lietoto valodu savienībai (LatBLUL, prezidents Jānis Mednis). LatBLUL ir Eiropas organizācijas EBLUL (European Bureau of Lesser Used Languages) pārstāvība Latvijā. Šī organizācija darbojas vairāk nekā 20 Eiropas valstīs ar mērķi aizsargāt un attīstīt reģionālās un mazāk lietotās valodas, un saglabāt lingvistisko un kultūru dažādību Eiropas Savienībā.

Konferences laikā tika prezentēta zinātniskā monogrāfija «Valodas Austrumlatvijā: pētījuma dati un rezultāti», kurā atspoguļots starptautiskas zinātnieku grupas (Itālijas, Igaunijas, Latvijas) četru gadu darba rezultāts. Monogrāfijā var iepazīties ar precīziem kvantitatīvo datu rādītājiem par dažādu valodu lietojumu Latgales reģionā (gan indivīda, gan sabiedrības līmenī), par iedzīvotāju lingvistisko attieksmi un vēlmi lietot noteiktas valodas izglītības sfērā un pašvaldībās. Izdevumā ir iz-

mantoti arī kvalitatīvo pētījumu dati un izstrādāti kā secinājumi, tā arī ierosinājumi reģionālās politikas veidošanai.

Pētījuma kvantitatīvie rezultāti (aptaujami 9076 respondenti, kas ir 3% no kopējā Latgales iedzīvotāju skaita) parāda, ka, *pirmkārt*, Latgalē dabiski ir izveidojusies trilingvāla vide, kur iedzīvotāji gandrīz vienlīdz labi zina un lieto kā latviešu (96,6%), tā krievu (98,3%) un arī latgaliešu (69,5%) valodu.

Otrkārt, 77% no aptaujātajiem ir izteikuši savu nostāju jautājumā par latgaliešu valodas lomas aktivizēšanu skolā. Tās pasniegšana reģionā jānodrošina vismaz izvēles priekšmeta līmenī, bet katrā Latgales skolā jābūt skolotājam, kas ir kompetents mācīt latgaliešu valodu, kultūras vēsturi un literatūru. Šī profila skolotājam jāpalīdz arī adaptēties skolas oficiālajā valodā tiem bērniem, kuri mājās joprojām lieto latgaliešu valodu, tāda veidā dodot iespēju apjaust latviskās identitātes saknes, tradīciju atšķirīgumu ikvienam, kurš mācās Latgales reģiona skolā. Te der atcerēties, ka latgaļi jau no seniem laikiem ir saukti *latgaļi, lotygaļi, letigali jeb latviši, latvi, lati, letti, lotva, latiši*, pārējie tikai un vienīgi: *selone, curone, semigallen*, tas ir, sēļi, kurši, zemgaļi. Latvijas teritorijā līdz pat 17. gadsimtam par latviešiem ir saukušies vieni-gi latgaļi. 20. gadsimta sākumā F. Kempa piedāvātais apzīmējums *latgalieši* vairāk tika saistīts ar kopīgu etnosa (latgalieši kā Latgales latvieši), bet *atšķirīgu valodas tradīciju pārstāvjiem*. Šī jautājuma nevajadzīga politizēšana, izmantošana atsevišķu politisko partiju pirmsvēlēšanu kampaņās ir novedusi līdz daudziem absurdiem un subjektīviem, stereotipiskiem spriedumiem, mītiem, kas balstīti

uz emocijām vai sagrozītiem vēstures faktiem, bet ne uz zinātniski, pētnieciski pamatotām atziņām.

Viens no šādiem mītiem ir arī mīts par Latgales slāviskumu. Nenoliedzami, ka vēsturiski pārejā Latvijas teritorijā lielāka nozīme ir vācu un zviedru ietekmei, Latgalē — poļu un krievu protekcijai. Latvijas germanizēšanās ideja ilgu laiku ir izmantota noteiktas ideoloģijas demonstrēšanai, kāpēc tad Latgales slāviskošanu visu laiku aktualizē šobrīd pie varas esošie tā paša etnosa pārstāvji? Proti, kam ir izdevīga šī ideja un kāpēc tā bieži vien kalpo par pastiprinātas ekonomiskās un sociālās izolācijas radītāju, nevis reģiona straujākas attīstības virzītāju?

Treškārt, respondentu atbildes par etnisko identitāti (pašidentifikācija) atklāj Latgales iedzīvotāju vēlmi dēvēt sevi par latgaliešiem. Šajā gadījumā mainās Latgales reģiona iedzīvotāju etnogrāfiskais sastāvs, tas krasi atšķiras no oficiālajos statistikas datos uzrādītā. Oficiālā statistika rāda, ka Latgales teritorijā ir 44% latviešu, 39% krievu, 14% poļu, baltkrievu, ukraiņu, 3% citu tautību pārstāvju (<http://data.csb.gov.lv/>). Projekta laikā iegūtie dati: latvieši — 41%, latgalieši — 27%, krievi — 26%, citi slāvu tautību pārstāvji — 5%, pārējie — 1%. Tas ir likumsakarīgi, ka citu tautību cilvēki, kas ilgu laiku (pusgadsimtu un vairāk) dzīvojuši Latgalē, sevi identificē ar latgaliešiem.

Varbūt ir laiks pārāugt lielā brāļa sindromu tepat Latvijā, tad var cerēt uz politisko un sociālo attiecību maiņu ne tikai iekšpolitikā, bet arī ārpolitikā.

J. Mednis,
LatBLUL prezidents

INFORMĀCIJA PAŠVALDĪBĀM

Valsts reģionālās attīstības aģentūra uzsāk kompensāciju aprēķinu un izmaksu novadu pašvaldībām par skolēnu pārvadāšanas izdevumiem

Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA) uzsāk pieteikumu pieņemšanu, lai veiktu kompensāciju izmaksu novadu pašvaldībām par tām radušies izdevumiem, sedzot reorganizēto un likvidēto vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo braukšanas izdevumus, informē VRAA Starptautisko projektu un komunikācijas nodaļas vadītāja Līga Baltiņa.

Lai palīdzētu risināt skolēnu transportēšanas jautājumu pašvaldībās, kuras skārūs Izglītības sistēmas reforma un skolu tīkla optimizācija, VRAA Sociālās drošības stratēģijas ieviešanas ietvaros veiks faktiskos izdevumu kompensāciju skolēnu braukšanas izdevumiem. Pašvaldībām tiks kompensēti izdevumi

par reorganizēto un likvidēto izglītības iestāžu skolēnu braukšanas izdevumiem, kas saistīti ar nokļūšanu mācību gada laikā no dzīvesvietas līdz izglītības iestādei un atpakaļ, sākot no 10. oktobra.

VRAA nodrošinās kompensāciju aprēķinu un izmaksu novadu pašvaldībām. Kompensācijai tiks piešķirti valsts budžeta līdzekļi 90% apmērā no pašvaldības budžeta faktiskajiem izdevumiem.

Kompensāciju izmaksa ir būtisks Sociālās drošības stratēģijas ieviešanas pasākums, lai finansāli stiprinātu pašvaldības. Savukārt Sociālā drošības tīkla stratēģija ir daļa no starptautiskās palīdzības programmas Latvijai, ko plāno sniegt Eiropas Komisija un Starptautiskais Valūtas fonds.

Grozījumi 2009. gada 4. augusta

noteikumos nr. 872 «Noteikumi par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus maršrutu tīkla maršrutos», nosaka mehānismu, kādā veidā VRAA aprēķina un izmaksā pašvaldībām faktiski veikto izdevumu kompensāciju.

Papildus informējam, ka VRAA sadarbībā ar Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministriju un ar Šveices Konfederācijas finansiālu atbalstu ievieš Latvijas — Šveices sadarbības programmas projektu «Pašvaldību aktivitāšu istenošana, lai nodrošinātu skolēnu pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus».

Projekta ietvaros nākamajam mācību gadam plānots iegādāties vismaz 110 autobusus 59 pašvaldībām skolēnu pārvadāšanai no dzīvesvietas uz mācību iestādi un atpakaļ.

Jo vairāk darba, jo vairāk var padarīt

Rudzātu pagasts Livānu novada sastāvā aizvadījis pirmos mēnešus. Pavisam neilgu laiku pagasta pārvaldes vadītājas amatā strādā arī RUTA KLIBIĶE, kura pirms pagasta pievienošanas novadam nedaudzus mēnešus bija pagasta padomes priekšsēdētāja. Taču pašvaldības deputātes pieredze iepriekšējās padomes sastāvā viņai liela. Kā dzīvo rudzātieši jaunajos apstākļos, kas sakrituši reizē ar krīzi valstī, kāds skatījums uz dzīvi pārvaldes vadītājai, — par to tad arī ritēja šī saruna pagājušās nedēļas nogalē. Izrādījās, ka rudzātieši, klusām un neuzkrītoši, bet ar pamatīgiem darbiem vienlaikus piesaistījuši arī citu žurnālistu uzmanību. Tūlīt pēc «Novadnieka» apmeklējuma pārvaldes vadītājai bija intervija ar reģionālās televīzijas pārstāvjiem.

— Žurnālistes gaitās ar jums Rudzātu pagasta padomē nācies tikties nereti. Dažādos amatos šeit esat aizvadījusi daudzus gadus.

— Jā, pagasta padomē strādāju jau kopš 1996. gada. Sākotnēji biju pagasttīesas vadītāja. Pēc tam mani ievēlēja par deputāti pagasta padomē, bet līdz ar to likums neļāva ieņemt šo amatu. Kļuva par sociālo darbinieci.

Pagasttīesas institūcija tolaik bija vēl kaut kā pilnīgi jauns un pirms tam nezināms. Atceros, ka man piezvanīja toreizējā padomes priekšsēdētāja vietniece un uzdeva vienīgo jautājumu, — vai māku rakstīt uz rakstāmmašīnas. Vienam nebija priekšstata, kas ir pagasttīesā, un kādas funkcijas tai jāveic. Cilvēki brīnījās, — ko tā pagasttīesā tiesās?

Kad devu savu piekrišanu, mani nosūtīja uz kursiem Daugavpilī. Pēc to pabeigšanas saņēmu atiecīgu apliecinību. Darbs sākās ar pirmajām aizbildnības lietām, jo no pagastā esošās speciālās internātpamatskolas bērni tika ņemti aizbildnībā. Veicu notariālās darbības, apliecinot cilvēku kārtotās zemes lietas. Pamazām iepazīnu šo darbu.

Kopš 2000. gada strādāju par sociālo darbinieci.

— Toreiz reti kurā pašvaldībā strādāja sociālie darbinieki.

— Jā, pagasttīesas darbība tika noteikta ar likumu, un tās nodibināja visas pašvaldības. Savukārt sociālo darbinieku dienestu pašvaldības organizēja pēc saviem ieskatiem un iespējām.

— Toties tagad jums pieredze kā reti kuram pagasta vadītājam. Esat lietas kursā gan par ģimenēm ar bērniem, gan par trūcīgajiem, gan labi pārzināt likumdošanu šajās jomās.

— Tiesām, abās darbavietās nācās strādāt gan drīz ar vienu un to pašu cilvēku kontingentu. Man patika šis darbs. Salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tajos gados cilvēkiem tomēr klājās vieglāk, bija vairāk darbavietu. Maz bija tādu ģimeņu, kas pieteicās garantētā iztikas minimuma saņemšanai.

— Visus šos gadus tikāt ievēlēta arī par pagasta padomes deputāti?

— Trīs sasaukumus pēc kārtas. Vienlaikus biju arī pagasta padomes priekšsēdētāja vietniece. Šogad februārī negaidīti un pārāgrī aprāvās pagasta padomes priekšsēdētāja Jāņa Zepa dzīve. Padomes sēdē deputāti man uzticēja turpmāko pagasta vadīšanu. Toreiz stresā un pārdzīvojumos pat nebija laika īpaši aizdomāties par to, vai pietiek drosmes uzņemties šo darbu. Visas lietas, vietējo dzīvi un cilvēkus pārzināju, padome darbojās saskaņoti. Ja šajā amatā stātos cilvēks no malas,

domāju, — viņam klātos grūtāk.

Šis gads arī kopumā bija pilns ar smagiem pārdzīvojumiem, jo nomira mana mammīte. Tieši 1. jūlijā, datumā, kad apvienojamies novadā. Arī tās bija lielas un nezināmas pārmaiņas. Priekš viena gada pārkāpējais notikums. Bet tāda nu ir tā dzīve.

— Tikko sākāt vadīt pagastu, un sākās apvienošanās process. Bet tagad — jau novada sastāvā — jums atkal uzticēta pagasta pārvaldes vadīšana. Kā klājas jaunajos apstākļos?

— Jautājums par to, kas vadīs pārvaldi, tika izlemts jau pēc apvienošanās ar Livānu novadu. Domes deputāti nobalsoja par manu kandidatūru.

Līdz šī gada beigām mēs dzīvojam un strādājam ar sava pagasta budžetu. Pagastā izveidota valde, kas izskata visus rudzātiešiem svarīgākos jautājumus, un pēc tam tie tiek iesniegti izskatīšanai novada domē. Valdē darbojas aktīvāko vietējo cilvēku grupa: Silvija Kalvīte, Sandra Zalāne, Ramis Salijevs, Edgars Vairods, Vladislavs Sprinģis un citi. Grāmatvedība ir centralizēta, uz vietas pagastā strādā tikai viens darbinieks, kas izmaksā naudu. Šeit iedzīvotāji var griezties arī pie bāriņtiesas locekļa, pie sociālā darbinieka, komunālās saimniecības vadītāja, pie lauksaimniecības konsultanta, kura algošanai tagad piešķirts finansējums, bet divus mēnešus nācās pavadīt bezalgas atvaļinājumā. Strādā kultūras darba organizators. Iedzīvotāji, tāpat kā līdz šim, saņem visus pakalpojumus. Vienīgi pagasta pārvaldes darba dienu skaits samazināts līdz četrām dienām nedēļā.

— Pagasti priecīgi saņēma valsts piešķirto apvienošanās naudu, ko izmantoja dažādiem mērķiem. Kas ar šo naudu izdarīts Rudzātos?

— No tās izlietota vēl tikai puse. Daļa no līdzekļiem izmantota ielu apgaismojuma ierīkošanai. Iedzīvotāji par to ir ļoti apmierināti. Tagad var ērti nokļūt līdz autobusa pieturai, nav jāiet pa tumšu. Apgaismojuma līnija ved cauri Rudzātu centram līdz vidusskolai. Arī skolēniem rītos un vakaros rudens un ziemas tumsā ērtāka staigāšana. Vasarā taupības dēļ apgaismojumu gan bijām atslēguši.

Naudu ieguldījām arī ģimenes ārsta prakses vietas remontā, savedām kārtībā sanitāro mezglu, koridoru un vēl vienu telpu. Tāpat nauda tika izlietota arī remontdarbiem Rudzātu vidusskolā. Izremontēta un siltināta sporta zāle, nomainīti pēdējie vecie logi, labiekārtota teritorija pie ieejas, kur uzklāts bruģis.

Atlikušo līdzekļu daļa tiks izlie-

● Negācijas nepalīdz, tās nomāc. Vairāk jāpievēršas garīgām lietām, jālūdz Dieviņš, un nav jānolaiž rokas. Nekas nav mūžīgs, un arī krīzi pārvarēsim. Tā beigsies, un dzīvosim tālāk. Mēs šeit, Latgalē, tos treknos gadus neesam izjūtuši, tāpēc arī plānos gadus spējam panest pacietīgāk, saka Ruta Klubiķe. Foto: A.Šņepsts

tota, lai izbūvētu gājēju ceļiņu no Ošas upes tilta līdz vidusskolai. Pašlaik tiek izstrādāts projekts šī darba veikšanai. Lauku Atbalsta dienestā apstiprināts projekts par Rudzātu vidusskolas aktu zāles pārbūvi par vietējo saietu namu. Nojaucot vienu sienu un uzbūvējot jaunu, zāle tiks paplašināta. Pašlaik tā paredzēta 200 vietām, bet pēc paplašināšanas tā būs ar 300 skatītāju vietām, ar atsevišķu ieeju, garderobi.

— Manuprāt, par šādu ideju noteikti esat pelnījuši uzslavu. Gan oriģināls, gan taupīgs risinājums ciematā, kurā nav sava kultūras nama.

— Tas bija pirmais projekts, ko pēc mana priekšteča aiziešanas aizsaulē sagatavojām un iesniedzām. Mums gan tāds galīgi vecs kultūras nams bija, bet tā atjaunošanai vajadzētu daudz vairāk līdzekļu. Līdz jūlijā beigām piešķirtie līdzekļi jāizlieto, tāpēc tagad tiek veikti iepirkumi. Vinnēsīm arī no tā, ka pašlaik būvmateriāliem ir zemākas cenas.

No apvienošanās naudas tika labums arī pagasta padomes ēkai, kam atjaunota jumta daļa.

Runājot par projektiem, jāpiemin sabiedriskais centrs «Rudzāti» — sabiedriska organizācija, ko vada Ramis Salijevs. Centrs darbojas aktīvi, sagatavo un realizē projektus, piemēram, izveidoja atpūtas laukumu starp daudzdzīvokļu mājām. Iecerējuši veicināt vēsturiskajā ēkā, kur kādreiz atradās slimnīca, bet tagad pirmajā stāvā — ģimenes ārsta prakses vieta un aptieka, — otrajā stāvā veikt remontu un iekārtot telpu mēģinājumiem un saietiem.

Ar Krievijas vēstniecības finansiālo atbalstu un savu līdzfinansējumu savedām kārtībā Braļu kapus. Tiem apkārt iestādījām dzīvžogu, atjaunojām kapu plāksnes.

Rudzātiešiem ir viss — sava baznīca, aptieka, ārsta pieņemšana, vidusskola, pasts, bibliotēka, pieejami pakalpojumi. Nākamgad būs Šveices autobuss skolēnu pārvadāšanai. Tā saņemšanai ar rajona padomes starpniecību bijām pieteikušies jau agrāk — 2007. gadā. Izrādās, ka mūsu vēl-

me ir atbalstīta. Piedalījās seminārā, kurā stāstīja par iepirkuma procedūru, un, ja viss arī turpmāk labi veiksies, nākamgad 10. augustā saņemsim Šveices autobusu ar 19 plus vienu vietu. Ir vietas, cauri kurām sabiedriskais transports nemaz nekursē, bet bērniem skolā jānokļūst. Protams, budžetā būs jāiekļauj autobusa uzturēšanas maksa, alga vadītājam.

— Vai bezdarbs jūsu pagastā izjūtam sāpīgi?

— Pie mums atrodas iestādes, kas dod darbavietas, piemēram, internātpamatskola, vidusskola, ir veikali, zemnieku saimniecības. Tomēr pēdējā laikā bezdarba līmenis strauji cēlies. Tas izskaidrojams arī ar to, ka cilvēki, kas gadiem ilgi nebija strādājuši algotā darbā, tagad reģistrējas nodarbinātības aģentūrā kā bezdarbnieki, jo tikai pēc tam var cerēt uz tā sauktajiem «stipendiātu» darbiem. Viņu saraksts ar katru mēnesi kļūst garāks. Bet tas ir arī labi, šie cilvēki vairs nesēž mājās, bet sarosījušies nopelnīt 100 latus mēnesī. Pašlaik stipendiātu darbos iesaistījušies 20 cilvēki. Strādā skolā, kopj ceļmalas, bibliotēkā palīdz veikt inventarizāciju. Tajā pašā laikā uz ārzemēm darba meklējumos no Rudzātu pagasta aizbraukuši ne vairāk par pusi no desmita. Protams, atsevišķām ģimenēm, kam skolā laizami bērni, klājas ļoti smagi. Pašvaldība cenšas palīdzēt, cik vien tās spēkos.

— Kā jūs vērtējat savu amatu? Vai jums tas patīk, esat gandarīta?

— Vienkārši jādara tas, ko dzīve izvirza. Ļoti patīka darbs sociālajā jomā, kontaktēties ar vecajiem cilvēkiem, palīdzēt viņiem.

— Kāpēc rudzātieši nevēlējās būt Preiļu novadā?

— Tas ir mans viedoklis, bet es uzskatu, ka Livāni attīstības ziņā vienmēr bijuši drusku priekšā Preiļiem. Prot piesaistīt naudu, projektu tik daudz, ka līdzfinansējuma dēļ pat nevar iespēt apgūt. Arī vēsturiski Daugavpils apriņķa ietvaros vairāk bijām saistīti ar Livāniem. Daļa iedzīvotāju savas

darišanas kārtot dodas uz Preiļiem, bet, kā dzirdams, ja drīzumā tur nebūs ieņēmumu dienesta un arī Lauku atbalsta dienestam viss būs jāiesniedz elektroniski, nebūs vajadzības braukt. Varēs nākt uz vietējo bibliotēku, — tie, kam mājās nav datora, un visu izdarīt.

— Vai pati esat Rudzātu «meitene»?

— Jā, esmu vietēja. Te dzimusi un augusi. Prom biju tikai tos gadus, kamēr studēju Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijā. Manas mājas «Lācupi» ir divu kilometru attālumā no centra. Tur aizritēja mana bērnība un tur dzīvoju joprojām. Mācījos Rudzātu vidusskolā.

— Un kādu specialitāti jūs augstskolā apgūvat?

— Grāmatvedības un saimnieciskās darbības analīzes specialitāti. Man vienmēr ir patīcis darbs ar skaitļiem. Jau kopš bērnības. Patika ātri reķināt, skaitīt uz skaitļiem, sarakstīt veselas ciparu virknes, taisīt biļetes ar cenām un summām. Tētis bija brigadieris, vakaros mājās veica visādus aprēķinus, uzskaiti, viņam tas tā labi sanāca. Es labprāt vēroju viņa darbu. Arī mana māsa kļuva par grāmatvedi. Strādā Livānu novada domē, ir galvenā grāmatvede.

Bet 2007. gada janvārī absolvēju otru augstskolu, kur apguvu sociālā darbinieka specialitāti. Pieņāca laiks, kad sapratu, ka agri vai vēlū būs prasība, lai sociālajiem darbiniekiem būtu augstākā izglītība. Mācījos gan par saviem līdzekļiem, vēlāk rajona sociālie darbinieki to darīja par projekta naudu.

— Kur bija jūsu pirmā darba vieta pēc Jelgavas akadēmijas pabeigšanas?

— Atgriezies savā dzimtajā pusē. Padomju saimniecība «Rudzāti» vēl pastāvēja, bet jau bija uz likvidācijas sliekšņa. Man piedāvāja darbu tikko uzbūvētā bērnu dārzā par audzinātāju. Sākām ar ievākšanu, ar telpu tīrīšanu un beršanu. Darbojās trīs bērnu grupiņas. Bērnu dārzs pastāvēja trīs gadus kā padomju saimniecības iestāde, pēc tam to nodeva ciema padomei. Vēlāk šī iestāde tika slēgta. Tika atvērta viena grupiņa skolā, bet dārziņa ēkas pārdeva.

— Pastāstiet arī par sev mīļiem un tuviem cilvēkiem.

— Pēc mammītes aiziešanas dzīvoju viena pati. Esmu izaudzinājusi divas brīnišķīgas meitas, kas dzīvo Rīgā. Sanīta apdrošināšanas firmā vada tirgus izpēti nodāļu. Evija strādā kādā grāmatvedības uzņēmumā. Viņa gan augstskolā apguva sociālā darbinieka specialitāti, bet magistratūrā izvēlējās uzņēmējdarbības vadību. Brīvdienās cemojas pie manis, palīdz lauku darbos.

Mamma atstāja man savu zemnieku saimniecību. Slaucu govīs, pārdodu pienu uzņēmumam, kopju zemi. Paspēju arī pārējos darbus, kas lauku sievietēm ierasts, — konservēt, iet sēnēs, audzēt puķes. Man to ļoti daudz, sevišķi ziemiešu. Pie mājās ir dīķis, kurā ielaistas karpas. Es tās baroju, bet zvejošanai gan nav sanācis laiks.

— Varat veiksmīgi visu paspēt?

— Man ir savs moto, — jo vairāk darba, jo vairāk var padarīt. Es zinu, ka tā ir daudzliel.

L.Rancāne

Lauku atbalsta dienests uzsācis ES tiešmaksājumu avansa izmaksas

Lauksaimniekiem nauda Eiropas Savienības (ES) tiešo maksājumu avansa veidā ļoti nepieciešama, atzīst Lauku atbalsta dienesta (LAD) Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes tiešmaksājumu daļas vadītājs Aivars Znotiņš. Taču daudzi, iespējams, jutīsies sarūgtināti, jo naudu tik ātri, kā cerējuši, nesaņems, pie tam pašu vainas dēļ — savlaicīgi neatrisinot kontrolēs konstatētās neprecizitātes.

Kā «Novadnieku» informē Zemkopības ministrijas LAD ES tiešo maksājumu departamenta speciālisti, platību maksājumu avansa izmaksas uzsāktas pagājušajā nedēļā — 4. novembrī. Izmaksa notiek, pamatojoties uz Eiropas Komisijas lēmumu un saskaņojumu ar Zemkopības ministriju.

Lauksaimnieki saņems vienotā platību maksājuma (VPM) avansu 66% apmērā, mazāk labvēlīgo apvidu (MLA) atbalstu 70% apmērā, kā arī papildu valsts tiešos maksājumus (PVTM) par laukaugu un lopbarības platībām 65% apmērā.

VPM likme 2009. gadā ir 40,18 lati par hektāru.

MLA likme par apstrādātu pirmās kategorijas zemi ir 17,70 lati par hektāru, otrās kategorijas likme — 28,33 lati par hektāru un trešās kategorijas likme — 41,08 lati par hektāru.

PVTM likme par laukaugu platībām šogad ir 27,87 lati par hektāru, savukārt PVTM likme par lopbarības platībām —

4,66 lati par hektāru.

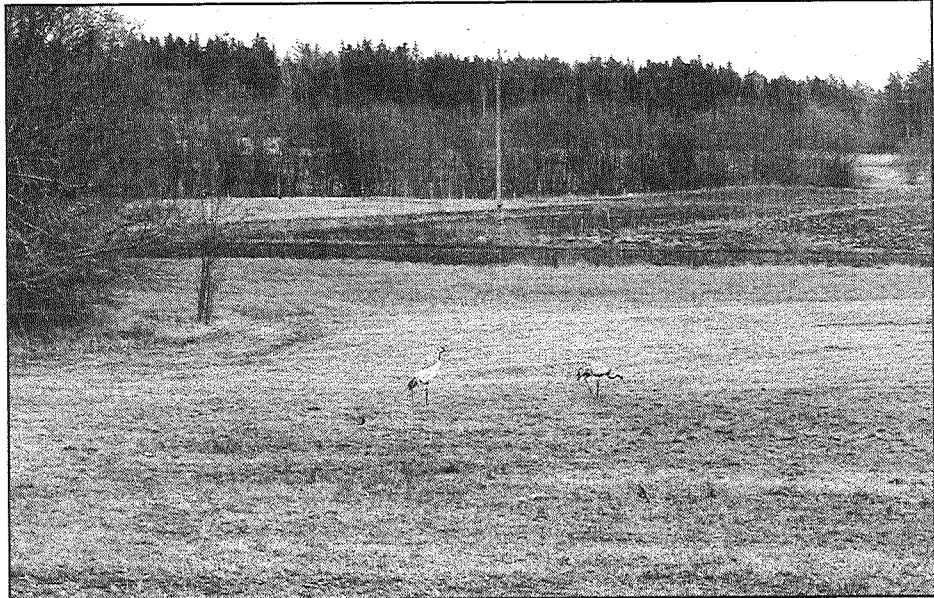
Eiropas Savienības normatīvie akti paredz, ka atbalsta likme var tikt proporcionāli samazināta, ja pēc visu administratīvo pārbažu veikšanas tiek konstatēts kopējās attaisnotās platības pārsniegums.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto atbalsta izmaksas kārtību avansa maksājumus veic par pieteikumiem, kuriem ir pabeigtas visas administratīvās un fiziskās kontroles. Līdz ar to pieteikuma apmaksas laiku būtiski ietekmē lauksaimnieku precizitāte, deklarējot apsaimniekotās platības, un gadījumos, kad tiek konstatētas neprecizitātes, to savlaicīga atrisināšana.

Lai savlaicīgi izvairītos no datu neprecizitātes vai drukas kļūdām un citām neatbilstībām, lauksaimniekiem tika dota iespēja pieteikumus 2009. gadā aizpildīt un iesniegt elektroniski, izmantojot LAD izveidoto elektroniskās pieteikšanās sistēmu (EPS). EPS lietotāju savlaicīgi brīdināja par konstatētajām nesakrītībām, lai tās varētu nekavējoties labot. Līdz ar to būtiski samazinās laika atbalsta izmaksai nepieciešamo kontroļu veikšanai, kā arī tiek nodrošināta iespēja pirmajiem saņemt avansa maksājumus.

ES un Latvijas normatīvajos aktos noteikts, ka gala atbalsts par 2009. gada sezonā iesniegtajiem pieteikumiem jāizmaksā līdz 2010. gada 30. jūnijam.

Dienvidlatgales lauksaimniecības pārvaldes ES tiešmaksājumu daļas vadītājs A.Znotiņš ministrijas speciālistu sniegto skaidrojumu papildina, ka bijušā Preiļu, Krāslavas un Daugavpils rajona lauksaim-

niekiem 80% gadījumu sarežģītumu nebūšot. Viņi saņems avansa maksājumus tāpat kā iepriekšējā gadā vairākās kārtās — līdz decembra vidum un 2010. gada janvāra sākumā. Toties kavēšanās ar avansa saņemšanu būs tiem, kuriem kontrolēs konstatētas kļūdas un neprecizitātes, kuras joprojām nav novērstas. Tas ir lauksaimnieku pašu «nopelns», ka viņi kavējas ar labojumiem, uzsvēr LAD speciālists. Nauda banku kontos ienāks tikai tad, kad neprecizitātes tiks novērstas. Izprotot situāciju, ka nauda zemniekiem patiešām ir ļoti vajadzīga, «vainīgie» tiek mudināti telefoniski sazināties ar LAD tiešmaksājumu daļas

darbiniekiem, kuri viņiem ieteiks labākos un ātrākos problēmas risinājumus.

Vai avanss jau izmaksāts, lauku saimniecību īpašnieki var noskaidrot, pārlietojot savus banku kontus. Izdevīgākā situācija ir tie, kuri šogad pieteikumus aizpildīja un iesniedza elektroniski, izmantojot elektroniskās pieteikšanās sistēmu. Neprecizitātes sen jau novērstas un nodrošināta iespēja pirmajiem saņemt avansa maksājumus. Aivars Znotiņš pastāstīja, ka elektronisko pieteikumu skaits gan nav liels, pārsvarā lielo saimniecību īpašnieki, toties platību ziņā šādā veidā pieteikts daudz zemju.

Atvieglo pieteikšanās kārtību lauku saimniecību modernizācijai

Valdība 20. oktobrī apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu «Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam «Lauku saimniecību modernizācija», «Novadnieku» informē ZM preses un sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Viktorija Kalniņa.

Lai samazinātu administratīvo slogu un būtiski atvieglotu atbalsta saņemšanas kārtību, noteikumos svītrotas prasības par līguma slēgšanu atbalsta saņemšanai. Līdz ar to uzreiz pēc Lauku atbalsta dienesta (LAD) lēmuma par atbalsta piešķiršanu pretendents varēs sākt projekta īstenošanu.

Savukārt, lai nodrošinātu projekta uzraudzību, pēc projekta īstenošanas atbalsta saņēmējam būs jāiesniedz LAD divu veidu atskaites, kuras iepriekš bi-

ja noteiktas līgumā.

Pamatojoties uz pasākuma īstenošanas pieredzi par iesniegtajiem projektiem iepriekšējās projektu iesniegumu iesniegšanas kārtās, izdarīti arī vairāki tehniski un redakcionāli grozījumi, kas precizē atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Izmaiņas noteikumos nosaka atcelt prasību, kas paredz nodrošināt pozitīvu naudas plūsmu katrā mēneša beigās. Turpmāk projekta iesniegumā naudas plūsmai pārskatā projekta iesniegšanas gadā, visos īstenošanas gados un gadā pēc projekta īstenošanas jābūt pozitīvai. Precizēti arī lauksaimniecības uzņēmuma ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji, kas atbalsta pretendentiem būs jāņem vērā, iesniedzot projekta pieteikumu.

Kārtība nosaka, ka projektiem, kuri būs iesniegti līdz 2010. gada 31. decembrim, būs noteikta 35% atbalsta intensitāte no attiecināmām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma iegādei. Turklāt noteikumi paredz, ka šo atbalsta inten-

sitāti palielina par 5%, ja atbalsta pretendents ir kooperatīva biedrs.

Tāpat noteikumi paredz 40% atbalsta intensitāti no attiecināmām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, iegādei, ja investīcijas veic bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas ražotājs, kurš ir pieteicies atbalsta maksājumiem, uzņēmis jaunas saistības un nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību ne mazāk kā divus iepriekšējos noslēgtos gadus.

Noteikumu projekts paredz, ka traktoru iegādi būs iespējams iekļaut kā attiecināmās izmaksas, nepārsniedzot attiecību, kas veidojas, summējot saimniecībā jau esošās traktortehnikas vienības (jaunākas par 10 gadiem) maksimālās jaudas attiecību — 1 zirgspēks pret vienu hektāru 2009. gadā vienotajam platību maksājumam deklarētās atbalsta pretendenta platības un vienu liellopu vienību.

Noteikumu projekts stāsies spēkā pēc tā publicēšanas laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

Izmaiņas lauksaimniecības dzīvnieku gaļas marķēšanas noteikumos

Valdība 20. oktobrī apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu «Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 27. februāra noteikumos nr.156 «Gaļas, maltas gaļas, mehāniski atdalītas gaļas, gaļas izstrādājumu un gaļas produktu marķēšanas noteikumi»».

Kā «Novadnieku» informē ZM preses un sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Viktorija Kalniņa, izmaiņas noteikumos tika izstrādātas, pamatojoties uz šī gada 17. septembrī Saeimā apstiprinātajiem Grozījumiem Dzīvnieku aizsardzības likumā, kas nosaka, ka turpmāk kautuvēs tiek pieļauta lauksaimniecības dzīvnieku kaušana, izmantojot pēckaušanas apdullināšanu saskaņā ar reliģisko kopienu tradicionālajām kaušanas metodēm un normatīvajiem aktiem par labturības prasībām kaušanai paredzēto lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai.

Noteikumu projekts nosaka marķēšanas prasības liellopu un aitas gaļai, kas iegūta atbilstoši reliģisko kopienu tradicionālajām gaļas ieguves metodēm.

Gaļu, maltu gaļu, mehāniski atdalītu gaļu, gaļas izstrādājumus un gaļas produktus, kuri iegūti no liellopiem un aitas, kas kauti saskaņā ar reliģisko kopienu tradicionālajām gaļas ieguves metodēm, papildus būs jāmarķē ar specifisku marķējumu, kurā jānorāda pilns izmantotās dzīvnieku kaušanas metodes nosaukums.

Turklāt tirdzniecības vietā šādi iegūtai gaļai, maltai gaļai, mehāniski atdalītai gaļai, gaļas izstrādājumiem un gaļas produktiem galapatērētājam redzamā vietā jābūt norādei par dzīvnieku kaušanā izmantoto metodi.

Noteikumu projekts stāsies spēkā pēc tā publicēšanas laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

Atliks zemnieku un zvejnieku saimniecību pārreģistrāciju

Ministru kabinets akceptēja grozījumus Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumā, paredzot uz diviem gadiem atlikt zemnieku un zvejnieku saimniecību pārreģistrāciju, informē Tieslietu ministrijas sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Laura Pakalne.

2008. gada 31. janvārī Saeima pieņēma Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumu, nosakot tajā pārejas periodu, kurā laikā zemnieku un zvejnieku saimniecībām, kā arī individuālajiem uzņēmumiem ir jāveic pārreģistrācija komercreģistrā vai arī jāveic likvidācija. Zemnieku un zvejnieku saimniecības un individuālos uzņēmumus, kuri nebūs veikuši

minētās darbības, paredzēts izslēgt no Uzņēmumu reģistra.

Kā teikts grozījumu projekta anotācijā, 2008. gada 14. novembrī tika pieņemti grozījumi Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumā, saskaņā ar kuriem zemnieku un zvejnieku saimniecību un individuālo uzņēmumu reformas uzsākšana un likuma spēkā stāšanās tika atlikta uz 2010. gadu.

Taču, ņemot vērā, ka zemnieku un zvejnieku saimniecību un individuālo uzņēmumu reformas veikšanai nepieciešami papildus budžeta līdzekļi, ar grozījumiem vēlas atlikt minēto reformu, nosakot, ka pārreģistrācija būs veicama laika posmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 30. jūnijam.

Grozījumi jāpieņem Saeimā. Ar pilnu grozījumu tekstu iespējams iepazīties Ministru kabineta mājas lapā.

Vēsturi apgūst darbojoties

Sākums I. lappusē.

Šodien, Lāčplēša dienas priekšvakarā, Preiļu 312. jaunsargu vienības jaunsargi no Rudzātu vidusskolas dosies uz Līvānu novadu, kur kopā ar Līvānu jaunsargu vienību apzinās un sakops Lāčplēša kara ordeņa kavalieru atdusas vietas. Savukārt rīt, 11. novembrī, 16 topošie Preiļu vienības jaunsargi nodos svinīgo zvērestu piemiņas pasākumā pie Lāčplēša kara ordeņa kavalierim Ignatam Bečam vēltītā pieminekļa Preiļu novada Litvniekos, ies lāpu gājienā. Preiļu vienības jaunsargiem 12. novembrī paredzams vēl kāds svarīgs notikums, — viņi piedalīsies ierindas mācības Latgales novada skatē, kas tiek rīkota pirmo reizi un notiks Rēzeknē.

Izglīto jaunatni valsts aizsardzības jautājumos

Preiļu 312. jaunsargu vienības, ko vada Jaunsardzes centra Latgales novada daļas vecākais referents jaunsargu izglītošanas jautājumos, štāba virsseržants Jānis Pintāns, bāzes skola ir Preiļu 2. vidusskola, kurā jaunsargu mācības piedalās kopš 50 jaunieši no Preiļu 1. pamatskolas. 2. vidusskolas, Preiļu Valsts ģimnāzijas. Te ar Aizsardzības ministrijas atbalstu ierīkota mācību telpa, jaunsargi var izmantot skolas vieglatlētikas manēžu. Savukārt Rudzātu vidusskola ir vienības atbalsta skola.

Jaunsargu kustībai Preiļu rajona novados ir senas tradīcijas. Jauniešu vienības deviņdesmitajos gados sāka darboties Aglonā, Līvānos, Preiļos. Viena no visvecākajām ir Rudzātu vidusskolas jaunsargu vienība, kas pastāv jau 17 gadus, dibināta 1992. gadā, kad tapa Latvijas jaunsardze kā LR Zemessardzes jaunatnes organizācija. Gadu gaitā organizācija piedzīvojuši reorganizāciju un izmaiņas, tagad tā kļuvusi par jauniešu interešu izglītības organizāciju, kuru kopš 2004. gada vada LR Aizsardzības ministrijas Jaunatnes militārās izglītības nodaļa. Jaunsardzes mērķis ir izglītēt jaunatni valsts aizsardzības jautājumos, ieadzināt jauniešos pilsonisko apziņu un patriotismu, kā arī ieinteresēt par militāro dienestu, «Novadniekam» stāstīja Jānis Pintāns. Dalība jaunsargos ir brīvprātīga, tajā var iestāties ikviens, kas sasniedzis 12 gadu vecumu. Jaunsargu apmācības instruktoru vadībā notiek skolās, jaunsargiem jāapgūst trīsgadīga mācību programma, kas ietver nodarbinātības ierindas mācību, taktiku, topogrāfiju, ieroču un šaušanas mācību, pir-

mās medicīniskās palīdzības sniegšanā. Liela uzmanība tiek pievērsta jauniešu fizisko spēju attīstīšanai. Programmā iekļauti pārgājieni, militarizētas sacensības, karavīru piemiņas vietu apzināšana un sakopšana. Vecākās grupas jaunsargi apgūst valsts aizsardzības mācības programmu, kas pēc satura atbilst kareivja apmācības pamatkursam. Patriotisko audzināšanu nevar veikt no grāmatas, kur sausi un skopi vēsturiski fakti. Pavisam citas izjūtas un izpratne jauniešiem rodas, kopjot Nacionālo partizānu vai brīvības cīņu varoņu vietas, tajās rīkojot uzņemšanu jaunsardzē, piedaloties pulkveža Oskara Kalpaka vai trimdas rakstnieka Andreja Egliša piemiņai vēltītos pasākumos, uzskata Jānis Pintāns. Preiļu un Rudzātu jaunsargu vienības ar panākumiem piedalījās spēlē «Rīgas sargi».

Jaunsardzes kustībai priekšā kārtējās pārmaiņas, stāstīja Jānis Pintāns. Tās saistītas ar krīzes situāciju, un diemžēl paredzams līdzekļu samazinājums tieši lieliem pasākumiem. Darbs vairāk tiks orientēts uz ikdienas nodarbinātību.

Arī Rudzātu vidusskolas jaunsargi līdzšinējo pārmaiņu rezultātā vairs nav atsevišķa vienība, bet Preiļu 312. jaunsargu vienības sastāvdaļa. Tomēr visus 17 gadus rudzātiem — jaunsargu — darbošanās nekad nav tikusi pārtraukta. Šajā ziņā liels nopelns vienības dibinātājam Jānim Grandānam un Jānim Pintānam, kas ar rudzātiem jaunsargiem strādā jau vairāk nekā 10 gadus. Pašlaik vidusskolā aktīvi darbojas 36 jaunsargi.

Māca disciplīnu, atbildību un drosmi

Ko jums nozīmē darbošanās jaunsargos? Šo jautājumu «Novadnieks» uzdeva diviem Rudzātu vidusskolas skolēniem, jaunsargiem ar lielu pieredzi.

Marta Kalvīte, 12. klases skolniece: — Jaunsardzes vienībā iestājos 7. klasē. Mana mamma ne īpaši atbalstīja šo nodomu, bet pēc pārrunām ar vienības vadītāju viņas šaubas pazuda. Jaunsardzi izvēlējos tāpēc, ka mani piesaistīja fiziskas aktivitātes. Man patīk piedalīties jaunsargu nodarbinātībā, nometnēs, mācībās, doties uz sacensībām, salidojumiem. Bieži tiek rīkotas orientēšanās sacensības. Tas ir sporta veids, kas mūsu skolā lielā cieņā. Nometnes notiek gan Preiļos, gan Alūksnē, salidojumi bijuši Aglonā, Jelgavas rajona Zaļeniekos un citviet. Apgūstam šaušanu, mācāmies darboties ar rāciju, ar Morzes ābeci. Mums ir arī jaunsargu formas tērpi.

Jaunsargu vienība skolā ir vispopulārākā, tajā iesaistījušies daudzi skolēni. Kad div-

padmitie beidz skolu, vienībā pieteicas 7. klases skolēni, tāpēc jaunsargiem ik gadus nāk klāt jauns papildinājums. Izveidotas divas vecuma grupas: 7. – 9. un 10. – 12. klase.

Darbojoties jaunsardzē, nevar nedomāt par Latvijas vēsturi, nejusties savas valsts patriots. Piemēram, regulāri piedalāmies pirmā latviešu nacionālo bruņoto spēku virspavēlnieka Oskara Kalpaka piemiņai un brīvības cīņām vēltītajos jaunsardzes pārgājienos, esam gājuši pārgājienā pa frontes līniju. Esam nodibinājuši draudzīgus kontaktus ar Līvānu, Preiļu un visas Latgales jaunsargiem, rīkojam draudzības vakarus. Atzīmējam Lāčplēša dienu, Latvijas Republikas proklamēšanas dienu un citas.

Jaunsardzes reglaments iemāca atbildību, saliedētību, izkopt un veidot savu raksturu, sevi disciplinēt. Ne katrs spēj piecelties pulksten piecos rītā un piecu minūšu laikā būs gatavs skrējienam. Darbošanās jaunsardzē pieradina racionāli izmantot laiku. Brīvajā laikā es padziļināti mācos fiziku, aizraujos ar dziedāšanu. Esmu skolas parlamenta vadītāja. Arī citiem jaunsargiem ir plašs interešu loks, piemēram Arta Brūvere un Austrā Kārkle gan dejoj, gan dzied, gan piedalās tūrisma pulciņā.

Juris Rubens, 12. klases skolēns: — Jānis Pintāns un arī zemessargi, kas mūs apmāca, vienmēr izdomā dažādas interesantas lietas. Piemēram, pērn sakarā ar Latvijas gadadienu vajadzēja sagatavot jaunsardzes vienības prezentāciju.

Jaunsardzē iesaistījos, kad mācījos 8. klasē. Mani ieinteresēja tās militārais novirziens, tas, ka varēja apgūt praktiskās šaušanas iemaņas. Trenējamies šaut ar mazkalibra šautenēm un arī ar trieciensauteni «AK – 4», ko darām Zemessardzes 35. bataljona bāzē zemessargu vadībā. Esam spēlējuši arī peintingu. Jaunsargos iesaistījies daudz meiteņu, un es neuzskatu, ka viņām tur nebūtu vieta. Arī Bruņo-

tajos spēkos taču dienē sievietes. Labi arī tas, ka jaunsardzē var darboties bez maksas, līdz ar to arī trūcīgu ģimeņu bērniem ir iespēja saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Skolā izveidota virves vilcēju komanda deviņu cilvēku sastāvā, ar labiem rezultātiem esam piedalījušies Latvijas virves vilcēju čempionātā, ieguvuši godalgotu vietu. Arī savā brīvajā laikā es pievērsos sporta nodarbinātībai. Jaunsargiem ir arī dažādas citas intereses. Ēriks Zalāns aizraujas ar tūrismu, Andris Vārpsalietis – ar dejošanu.

Patīkami, ka skola atbalsta jaunsardzi. Arī mani vecāki ir apmierināti par manu izvēli.

Jaunsardzē attīstām savas fiziskās spējas, iemācāmies būt disciplinēti, labāk izprotam Latvijas vēstures notikumus. Gribētu arī savu nākotni saistīt ar militāro jomu, bet neesmu pārliecināts, vai tas izdosies, jo Bruņotajos spēkos saistībā ar krīzi notiek samazināšana.

Savu viedokli par jaunsardzes darbošanos izteica arī vidusskolas direktora vietniece izglītības jomā Ruta Vilcāne:

— Atbalstām jaunsargu kustību, nodarbinātību atvēlot telpas un inventāru. Esam pretimnākoši tajās reizēs, kad jaunsargiem jānododas uz sacensībām vai nometnēm. Mācības taču katram skolēnam ir galvenā prioritāte, bet skolotāji ir ar mieru vēltīt papildus laiku, kad pastrādāt ar jaunsargiem. Ļoti priecājamies par savu jaunsargu aktivitātēm, par to, ka viņi no sacensībām atgriežas ar uzvarētāju kausiem un diplomiem, un to, ka viņiem ir tāds skolotājs — Jānis Pintāns, kas spēj aizraut jauniešus. Jaunsargi savu vienaudžu vidū izceļas ar labu fizisko rādījumu, un arī sarunās, — ar savu savaldību, disciplinētību. Katru pavasari skolā organizē sporta dienas, visu izdara un vada paši. Esam domājuši arī par to, ka skolā jāapkopo Rudzātu jaunsargu vienības vēsture, kura ir tik ilgstoša un bagāta dažādiem notikumiem.

Skolā risinās Tēvzemes nedēļa

Kļuvis par tradīciju, ka Latvijas skolās novembra otrajā un trešajā nedēļā, kad svinama Lāčplēša diena un Latvijas dzimšanas diena, tiek organizēta Tēvzemes nedēļa, kuras laikā notiek dažādi pasākumi. Rudzātu vidusskolā 11. novembrī notiks konkurss «Saturies, Lāčplēsi!» 5. – 7. klašu skolēniem. 12. novembrī 8. – 12. klašu skolēni piedalīsies konkursā «Latvija», kurā būs jāparāda savas teorētiskās zināšanas par valsti. 16. novembrī pamatskolas 5. – 7. klasēm būs vides spēļu konkurss, kam jāgatavo literāri muzikāls stāstījums par savu dzimto pusi. Pašiem jaunākajiem skolēniem — 1. – 4. klasei paredzēts stāstījumu konkurss «Ar ko es lepojos Latvijā».

17. novembrī iecerēts pašu sagatavots Tēvzemes nedēļas noslēguma svētku koncerts, uz ko aicinās gan vecākus, gan visus pagasta iedzīvotājus. Tikš sveikti gan labākie darbinieki, gan arī apzinīgākie skolēni — sirdsapziņas cilvēki, kas sev uzticētos pienākumus paveic pēc labākās sirdsapziņas.

Forums visām jauniešu sabiedriskajām organizācijām

Līvānu novada jaunatnes organizācijas un iniciatīvas grupas, prezentējot savu darbību, piedalījās forumā «Kas te? Es te!!!», kas notika 5. novembrī Līvānu 1. vidusskolā Jaunatnes politikas valsts programmas 2009. gadam finansējuma ietvaros ar Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu.

Forumā piedalījās Jersikas lietišķās mākslas pulciņš ar savu izstādi un radošajām darbnīcām, kurās foruma dalībnieki gatavoja pārļu enģelišus. Biedrība «IMKA Līvāni» savu darbošanos prezentēja ar fotogrāfijām no ārzemju braucieniem un semināriem. Jaunsardzes Līvānu 313. vienība demonstrēja filmu un mācīja, kā izjaukt un salikt trieciensauteni. Forumā piedalījās arī TP Līvānu jaunatnes nodaļa, bērnu un jauniešu centra teātra pulciņš, Veselības veicināšanas koordinatore Līvānos Marika Rudzīte-Griķe, kura deva padomus veselības saglabāšanai. 7. gaidu vienības meitenes foruma apmeklētājiem mācīja sasaukšanos, biedrības «Liepājas jaunie vanagi» Līvānu biedru grupa stāstīja par saviem plānotajiem pasākumiem. Līvānu bērnu un jauniešu centra brīvprātīgie savu darbību prezentēja īsfilmā.

Kā informēja Līvānu bērnu un jauniešu centra jaunatnes lietu speciāliste Inga Zvaigzne-Sņikere, forumu apmeklēja aptuveni 100 jaunieši no visām Līvānu novada skolām. Organizatoru vārdā viņa teica paldies novada pagastu pārvaldēm, kas sarūpēja autobusus, lai forumā būtu iespēja piedalīties jauniešiem no novada skolām, kā arī par organizatorisko atbalstu Līvānu 1. vidusskolas skolotājai Daigai Barkānei.

● Līvānu novada jaunieši forumā «Kas te? Es te!!!» bija plaši pārstāvēti.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Aizkalnes pamatskola gaida savu pēdējo pavasari

Mazo lauku skolu liktenis joprojām ir valdības, Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī vietējo pašvaldību rokās. Dažas no tām vasarā jau likvidētas. Bērni izdalīti pa citām izglītības iestādēm, skolotāji atstāti bez darba vai atraduši iespējas strādāt kādā no kaimiņu skolām, bet telpas stāv tukšas kā viens no spilgtākajiem ekonomiskās krīzes piemēriem. Preiļu novada Aizkalnes pamatskola ir viena no tām, kur šogad vēl jūtama dzīvība. Taču ne uz ilgu laiku. Pavasari te atskanēs pēdējais zvans ne tikai devītās klases beidzējiem, bet arī visiem pārējiem skolēniem un arī pedagogiem.

Vecāki saka paldies

Šī gada augusta sākumā «Novadnieka» žurnālisti bija liecinieki tam, kā Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs sapulcē skolas audzēkņu vecākiem skaidroja situāciju un izklāstīja iespējamās izglītības iestādes pastāvēšanas variantus. Atgādinām, ka viens no tiem bija skolu pārveidot par Preiļu 1. pamatskolas, Pelēču pamatskolas vai kādas citas skolas filiāli, otrs — slēgt skolu. Toreiz, uzklusot vecāku viedokļus un iedziļinoties skolas direktores pienākumu izpildītājas Intas Dumbrovskas plānos, kā vēl iespējams ietaupīt uzturešanai nepieciešamos līdzekļus, pašvaldība izlēma, ka 1. septembrī jaunā mācību gada sākuma zvans Aizkalnes bērniem skanēs vēl kā patstāvīgas mācību iestādes audzēkņiem.

«Pašlaik Aizkalnes pamatskolā mācās 32 bērni. Vēl 15 *dvēselītes* ir mūsu mazie — piecus un sešus gadus vecie bērni, kā arī bērndārznieki no triju gadu vecuma,» stāsta Inta Dumbrovskā. «Audzēkņu vecāki ir ļoti pateicīgi pašvaldībai, ka skola šogad vēl pastāv, priecājas, ka bērni ir aprūpēti, ka viņiem ir iespēja paēst siltas

● Aizkalnes pamatskolas devītās klases audzēkņi saka, esot laimīgi par iespēju pavasari gaidāmos eksāmenus un ieskaites kārtot ierastajā vidē. Lielākā daļa no viņiem jau zina, kur iegūs tālāko izglītību — vidusskolās un profesionālajās mācību iestādēs. «Novadniekam» jaunieši pozēja informātikas kabinetā. Attēlā no kreisās: Laura Podāne, Gatis Kampāns, Jānis Jasis, Edgars Džeriņš, informātikas skolotāja un audzinātāja kopš 1. klases Ilga Lozda, Jānis Lazdāns, Raivis Lozda un Sandis Sauliņš. Fotografēšanās laikā klāt nebija Sandra Cakule, viena no divām klases meitenēm. Foto: A.Šņepsts

pusdienas, bet mazie tiek arī pie brokastīm. 80 santīmi, ko ēdināšanai saņem pirmklasnieki, varbūt pilsētas skolās ir maza nauda, bet mēs atradām iespēju līdzekļus sadalīt tā, lai pirmklasnieki no rītiem saņemtu brokastis. Pagarinātās dienas grupas audzēkņi saņem arī launagu.»

Uz skolu un mājup — ar autobusu

Inta Dumbrovskā stāsta, ka malka ziemai sagādāta pietiekama jaudzuma. Telpās ir silti un mājīgi. Bērni starpbrīžos izskrien laukā un steidzas atpakaļ pie krāsnīm, lai sasildītu rokas. Tā kā mazajiem skolnieciņiem stundas beidzas jau ap pulksten 13.00, mājas uzdevumus viņiem ir iespēja izpildīt pagarinātās dienas grupā. Skolotāja Silvija Butkeviča bērniem ir gluži kā otrā mamma, visiem palīdz, visus apcubina un aprūpē.

«Kur vēl labāk — izmācījušies, paēduši launaga tiesus, bērni sagaida skolas autobusu un dodas

mājās,» saka direktores pienākumu izpildītāja. Visi tiek izvizināti gan no rītiem uz skolu, gan pēc pusdienā mājup. Busiņā gan ir tikai 18 vietas, tāpēc izstrādāti vairāki maršruti, lai paņemtu visus braucējus. Protams, līdz namdurvīm katru aizvest nav iespējams, taču līdz mājas ceļa galam noteikti. Vecāki var būt pilnīgi droši, ka viss būs kārtībā, jo skolas autobusā visos trijos reisos bērniem līdzīgas pavadītāja Iveta Rožāne. Viņa rūpējas, lai braucēji autobusā neaizmirst mantas, ir gadījies, ka dažs noguris skolnieciņš mājas ceļa galā jāpamodina.

Apvienotās klases un pedagogu likmes ar komatiem

Skolas vadītāja sprot, ka 32 audzēkņi ir pārāk maz, lai iestāde pastāvētu arī turpmāk. Arī nākotnes perspektīvas ir tikpat šķidrās. Šajā mācību gadā darbojas apvienotās klases — 1. un 4. klase, 2. un 3. klase. Patstāvīgi strādā tikai 6.,

7. un 9. klase. Vasaras nogalē, kad pašvaldība lēma par skolas pastāvēšanu, visvairāk nobažījies bija tieši devītklasnieku vecāki, atceras I.Dumbrovskā. Gatavoties pamatskolas eksāmeniem jau tāpat ir pietiekami nopietni, bet, ja šajā atbildīgajā laikā tiek mainīta skola, vide, tad audzēkņiem tas ir dubults stress. Astoni bērni klasē, visi skolotājam kā uz delnas. Zinību apguvei tas ir labi, nav iespēju *izsmaukt* no skolotāja bez uzdotās vielas atbildēšanas.

Šajā mācību gadā Aizkalnes pamatskolā strādā 12 skolotāji, bet atbilstoši tarifkācijai ir 3,9 skolotāju likmes plus četri klašu audzinātāji. Uz mācību stundām Aizkalnē ierodas vairāki pedagogi — dziedāšanas, vēstures, zēnu mājturības pasniedzēji. Bioloģijas un sporta skolotāji savieno stundas ar darbu citās mācību iestādēs Preiļos.

Nedaudzās likmes, niecīgais stundu skaits un līdz ar to arī alga, ko tagad skolotāji saņem atbilstoši jaunajiem noteikumiem, kad «nauda seko skolēnam», nav

mainījuši pedagogu attieksmi pret audzēkņiem. Tāpat kā agrāk bērni saņem konsultācijas, tiek laboti kontroldarbi un mājas darbu burtiņas. «Visu vasaru par to vien rakstīja un runāja, ka skolotājus mazajās lauku skolās gaida grūti laiki. Mēs bijām gatavi, ka atalgojums ievērojami samazināsies. Tāda ir dzīve Latgalē,» skaidro I.Dumbrovskā. «Masveidā pedagogi algas samazinājuma dēļ no darba skolā nav aizgājuši. Izņēmums ir kāda skolotāja, ķīmijas pasniedzēja. Tagad viņa strādā Spoģu vidusskolā.»

Gatavojas skolas slēgšanai

Pedagogu kolektīvs un bērnu vecāki skaidri sprot, ka šīs Aizkalnes pamatskolai tās ilgajā pastāvēšanas vēsturē ir pēdējais mācību gads, lai gan Preiļu novada dome vēl nav skaidri pateikusi, kad skola tiks likvidēta. Būs bezgala žēl, ka telpas paliks tukšas. Kad bērni bija devušies rudens brīvdienās, Aizkalnes ciema iedzīvotāji pēc tam teikuši — cik skumji lūkoties tumšajos skolas logos un iedomāties, ka tā turpmāk būs vienmēr. Lai tā nenotiktu, pamatskolas vadība gatava ķerties pie projektu rakstīšanas, lai likvidējamās izglītības iestādes vietā tiktu izveidots sabiedrisks atpūtas un izglītojošs centrs ne tikai skolēniem, bet arī vietējiem jauniešiem un pieaugušajiem. Ar ērtām telpām, ar interneta pieslēgumu, ar iespēju piedāvāt dažādas galda spēles, ierīkot nelielu treniņu zāli. Taču visas labās idejas pagaidām nācies atlikt viena iemesla dēļ — pašvaldība visu šo gadu laikā nav parūpējusi par īpašuma dokumentu sakārtošanu, bet bez zemesgrāmatas — nekur. Tādā veidā tiek bremsētas arī dažādu vietējo biedrību aktivitātes ar nolūku piesaistīt projektu līdzekļus. «Tas taču nav nopietni, ka pašvaldība tik būtiskas lietas visu šo gadu garumā nav nokārtojusi,» secina skolas vadītāja.

L.Kirillova

Muzeju skar pārmaiņas

Nopietnas pārmaiņas, kas, iespējams, atstās ietekmi arī uz tālāku nākotni, skārušas J.Raiņa muzeju «Jasmuižā», kas atrodas Preiļu novada Aizkalnē. Komentēt šos jaunumus «Novadnieks» lūdza muzeja līdzšinējo vadītāju Solvitu Brūveri, kam pārmaiņu rezultātā ieņemamais amats tagad ir citāds — galvenā speciāliste.

— Kopš 1. oktobra muzejs «Jasmuižā» iekļauts jaunizveidotajā aģentūrā «Memoriālo muzeju apvienība». Tajā ietilpst vairākas Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeja, kura sastāvā līdz šim ietilpa arī Raiņa muzejs «Jasmuižā», filiāles, kam pievienoti arī Ojāra Vācieša un Andreja Upīša muzeji, kas pirms tam pastāvēja kā atsevišķas aģentūras ar savām filiālēm, — stāstīja Solvita Brūvere.

Viņas amats tagad saucas: aģentūras «Memoriālo muzeju apvienība» Raiņa un Aspazijas muzeja Raiņa muzeja «Jasmuižā» galvenā speciāliste.

— Nu jau vairāk nekā mēnesi esam jaunajā apvienībā, ar jaunu direktori, jauniem kolēģiem. Grūti pateikt, kas sagaidāms turpmāk, jo aģentūras sastāvā aizvadīts maz laika, — atzina Solvita Brūvere. Tajā pašā laikā sāpīgas pārmaiņas jau skārušas atalgojuma ziņā, kā arī notikusi darbinieku skaita samazināšana. Aģentūrā «Memoriālo muzeju apvienība» pastāv arī iekšēja struktūra, kam atbilstoši izveidots Raiņa un Aspazijas muzejs ar savu vadītāju un ekspozīciju vietām Majoros, Rīgā, Tadenavā un Jasmuižā. Šī muzeja vadītājas amata pienākumus pašlaik pilda Gaida Jablonska. Savukārt visos četros muzejos likvidēts vadītāju amats, to vie-

tā nodibinātas galveno speciālistu likmes — pa vienai katrā.

Esam kļuvuši par muzejiem bez sava krājuma, teica Solvita Brūvere, jo krājumi palikuši Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeja pārziņā. Lai krājumus varētu izmantot, nāksies slēgt attiecīgus ligumus. Situācija izveidojusies divaina, jo arī likumā par muzejiem norādīts, ka muzejam jābūt savam krājumam.

Pašlaik apturēti iecerētie projekti, piemēram, keramikas ēkas atjaunošana, restaurācijas darbi, kas bija iekļauti programmā «Mantojums 2018.» Jau izstrādātie tehniskie projekti kļūs nederīgi novecošanas dēļ. Solvita Brūvere ir neizpratnē par to, kāda jēga bija muzeju reorganizācijai, jo no tā nekā labāks nekļūst, vienīgi izveidota daudzpakāpju sistēma un sarežģītāka eksponātu iegūšana no krājumiem. Šo jautā-

jumu viņa uzdeva arī kultūras ministram Intam Dālderim, kad viņš apmeklēja Preiļus. Ministrs uz šo jautājumu varēja atbildēt vien to, ka reorganizācijas process bija iesākts jau pirms viņa stāšanās šajā amatā.

Muzejā beigusies arī vasaras sezona. Sākoties ziemas sezonai, darbinieku skaits tika samazināts arī iepriekšējos gados. Pašlaik atstāta viena tehniskā darbinieka likme un galvenās speciālistes likme. Ziemā tiek apkurinātas tikai dažas telpas, kurās glabājas krājuma materiāli, keramika, datori. Gada pēdējiem mēnešiem algu fonds, salīdzinot ar paredzēto, samazināts par 44 procentiem. Solvita Brūvere neņemās prognozēt, kāda situācija būs pavasarī, kad muzeju vērs vaļā vasaras sezonai. Attīstībai nav piešķirts ne lats, saimnieciskajiem izdevumiem — minimāla summa. Darbi muzejā

tiek uzsākti aprīlī beigās, apmeklētājiem durvis ver 15. maijā.

Muzeja pastāvēšana nedaudz ir pat apdraudēta, kaut arī Ints Dālderis solīja, ka visi tiks uzturēti. Solvita Brūvere savulaik griezusies Preiļu novada domē ar lūgumu izskatīt iespēju muzeju pārņemt pašvaldības pārziņā, taču toreiz pastāvēja viedoklis, ka Raiņa muzeji nav dalāmi, tiem jāpastāv vienā aģentūrā, tāpēc ideja tālāk netika attīstīta. Pēc sarunas ar jaunās aģentūras vadību esmu sapratusi, ka situācija neuzlabosies, tā var kļūt tikai sliktāka, un mums tika ieteikts meklēt kādu sadarbību ar vietējām pašvaldībām, piebilda galvenā speciāliste, kaut arī pamatvilcienos nostāja joprojām tāda pati — muzejus nedalīt, cerot, ka krīze kādreiz beigsies.

L.Rancāne

AKTUĀLI

Putnu, cūku vai cilvēku — gripa paliek gripa

Pagājušajā nedēļā masu saziņas līdzekļos plaši tika runāts un rakstīts par tā sauktās «cūku gripas» pacientu skaita pieaugumu.

Spilgtākais piemērs ir Ukraina, kur saslimšana ar jaunā paveida gripu sasniegusi epidēmijas apmērus. Taču saslimušo skaits aug arī Latvijā, ko apliecina Latvijas Infektoloģijas centra laboratorijā veiktās analīzes. Konstatēti arī viens nopietns saslimšanas gadījums. Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas intensīvās terapijas nodaļā ievietota aptuveni 50 gadus veca sieviete, kura infekciju ieguvusi, iespējams, Kāliņingradas apgabala apmeklējuma laikā.

Izprotot iedzīvotāju lielo interesi par gripas AH1N1 vīrusu, «Novadnieks» uz sarunu aicināja SIA «Preiļu slimnīca» galveno ārstu Viktoriju Šmuksti. Vai tiešām situācija arī Latvijā draud tās iedzīvotājiem ar lielām nepatīkšanām?

Priekšplānā nevis cūka, bet gripa

Uz lietām jāskatās vēsu prātu, jādama ar galvu, saka galvenā ārste. Cūku, putnu, kaut vai trušu gripa, bet galvenokārt tā ir gripa. Un šis vārds ir jāzina priekšplānā, tāpēc ažiotaža nav jāsauc. Gripas vīruss vienmēr ir bijis mainīgs, katru gadu pārsvaru ņem kāds no tiem. Tāpat vienmēr ir bijuši cilvēki, kas nesaslimst, kas pārslimo vieglā formā, kā arī tādi, kas dažādu faktoru dēļ slimību pārcieš smagā formā. Protams, ir arī nāves gadījumi — līdzīgi kā notiek sezonālās gripas gadījumā, komplikācijas parasti piemēklē riska grupu pacientus, kuru imūnsistēma ir novājināta dažādu hronisku kaitību un citu veselības problēmu dēļ.

Saslimšana un atveseļošanās visbiežāk nav atkarīga no vīrusa, bet gan no cilvēka. Ir jāsaprot, ka gadījumā, ja cilvēks līdz šim rūpējies par sevi, normāli ēd, ir labi izgulējies, ar stabilu imunitāti, tad gripas vīrusa nav jābaidās, tas var iet secen. Bet arī tad, ja vīruss noķerts, spēcīgas organisma pretestības spējas palīdzēs tikt galā ar saslimšanu. Protams, saslimšanas sākumā var uzlekt augsta temperatūra, bet īstenībā tas ir arī labi, jo tā organisms cīnās ar vīrusu.

Jāievēro vispārzināmas lietas

✓ Jau gadu gadiem, tuvojoties gripas sezonai, ārsti ir runājuši un atgādinājuši vispārzināmas lietas — regulāri vēdināt telpas, pēc iespējas biežāk mazgāt rokas, ja vien iespējams, mazāk izmantot sabiedrisko transportu, izvairīties no publisku pasākumu apmeklēšanas.

✓ Ja jūtat, ka esat saslimuši, esiet prātīgi un izbeidziet tēlot varoņus — neejiet uz darbu, atlieciet malā pienākumus un savas un citu drošības labad palieciet mājās! Patiesībā tā būtu sodāma rīcība, jo, slims būdams, tu aplīpini citus.

✓ Pareizākā rīcība ir likties gultā un telefoniski sazināties ar ģimenes ārstu, kas vai nu ieradīsies pats, vai arī atsūtīs savu palīgu, vai mājas aprūpētāju. Medikāls ieteikums, kādus medikamentus lietot un vai tas vispār ir jādara. Bieži ir bijuši gadījumi, kad pārmērīgas un nevajadzīgas zāļu lietošanas dēļ sākas problēmas ar kuņģi, nieru vai aknu darbību.

✓ Ja mājās ir gripas slimnieks, vēlams viņu izolēt atsevišķā telpā, bet, ja tas nav iespējams, pacienta gultu norobežot ar vismaz 1,5 metrus augstu aizslietni, izdalīt atsevišķus traukus un lietot tikai savus higiēnas piederumus.

Slimnieka deguna šņaukšanai jāizmanto vienreiz lietojamie mutautiņi, ko pēc lietošanas jāiznīcina.

Jaunā gripa maz ar ko atšķiras

Gripas vīrusi ir mainīgi, pie tam pārveidošanās notiek strauji. Šī iemesla dēļ arī «cūku gripas» vīruss vēl nav pietiekami izpētīts. Galvenās pazīmes ir pēkšņs slimības sākums, augsta temperatūra, galvassāpes, sāpes muskuļos jeb, kā tautā saka, kaulu laušana, sauss klepus. Iespējams arī iesnas, kas citu gripas vīrusu gadījumā parasti nav.

Pat tad, ja ģimenes ārsts ieradīsies mājās pie slimnieka, viņš nespēs uzreiz noteikt, vai jūs iemeklējusi «cūku gripa». Skaidrību var gūt tikai pēc analīžu veikšanas, ko iespējams izdarīt vienīgi Rīgā — Latvijas Infektoloģijas centra laboratorijā. Par analīzi nav jāmaksā, bet der zināt, ka akūtā periodā nopemtais paraugs uz laboratoriju jānogādā četru stundu laikā.

Galvenais — profilakse

Ja esat saslimis, tad pirmais un galvenais līdzeklis — dzert daudz šķidrums, vismaz pāris litrus. Augstas temperatūras gadījumā var lietot sviedrējošas tējas (upeņu, liepziņu, aveņu), jebkuras citas tējas, kā arī ūdeni (gan gāzētu, gan bez gāzes, bet tikai ne destilētu).

Asinsvadu stiprināšanai ieteicams C vitamīns. Profilaksei der arī iecienītais remantadīns, *Tamiflu*, kā arī homeopātiskais līdzeklis *Ascilloccinum*, aflubins, bet ne mazāk iedarbīgi un daudz kārt lētāki ir ķiploki, sipoli un degunā smērējamais rinogēls. Farmācijas firmu piedāvājums ir ļoti plašs, tomēr labāk, ja paši spēsiet savu organismu spēcīnāt ar mājās pieejamiem dabas produktiem un veselīgu dzīvesveidu.

Īstais laiks godā celt ķiplokus

Rītu sāksim ar ķiploku brokastis

Izrādās, ka šis vienkāršais dārzeņi ir ne tikai panaceja pret daudzām slimībām, bet arī arīdāns enerģijas avots. Tā tas bijis jau piecus tūkstošus gadu, bet tikai nesen zinātnieki sākuši saprast, kāpēc tas tā ir.

Noskaidrots, ka ķiplokā atrodas ap 400 dažādu vielu, to skaitā arī antioksidanti, kas cīnās pret brīvajiem radikāļiem, tātad — pret novecošanos. Kā tad mūs ārstē šis dārzeņis?

Bloķē un palēnina vēža attīstību

Vidēja vecuma cilvēkiem ķiploks pieder pie vēža profilakses. Ķīnā un Itālijā izdarītie pētījumi parādīja, ka cilvēki, kuri regulāri lieto uzturā ķiplokus, ar kuņģa vēzi saslimst divreiz retāk. Vēža problēmas pētnieks Džons Milners no Pensilvānijas universitātes pat apgalvo, ka ķiploks ir pretinde jebkura veida vēzim.

Pazemina holesterīna līmeni

Laboratorijas pētījumos dzīvniekiem ķiploks samazināja holesterīna veidošanos asinīs par 50%. Pat ja jums ir augsts holesterīna līmenis asinīs, ķiploks nodrošina asinsvadu neaizsprostotānos. Ķiploku lietošana pazemina asinsspiedienu. Dārzeņis neļauj asinīm plātnīt salīpt vienai ar otru, nedz arī pielīpt pie asinsvadu sienām, tā novēršot trombu veidošanos.

Sirds slimību profilakse

Ķiploks ir labs līdzeklis gan sirds artēriju aizsprostotānos gadījumos, gan arī perifērās asinsrites atvieglošanai. Pēc ķiploku pulvera ieņemšanas (800 mg dienā) pacienti spēja noiet daudz vairāk kilometru nekā tie, kas šo pulveri nelietoja. Vācu pētnieki norāda, ka šāda uzlabošanās iestājas piecas nedēļas pēc ārstniecības kursa uzsākšanas.

Pat tad, ja sirds ir slima, ja bijis infarkts, ķiploks jūs var glābt. Indiešu kardiologs Aruns Berdzia pārliecinājies, ka ķiploks palīdz izšķīdināt trombus artērijās, kas jau cietušas no aterosklerozes. Lietošanas efektivitāte cilvēkiem ar gadiem pieaug, un iemesls tam ir koronāro artēriju trombu izšķīdināšana, ko veic asais ķiploks.

Pret vecuma plānprātību

Tokijas universitātes profesors Hiroši Santo, meklējot jaunus zāles pret vecuma plānprātības slimību Alcheimera sindromu, atklājis, ka ķiploku ekstrakts aptur smadzeņu šūnu (neironu) sabrukšanu un, kas vēl brīnumaināk, stimulē jaunu neironu augšanu. Neironi tiek reģenerēti! Vārdu sakot, vecas smadzenes «kļūst jaunākas».

Pret depresiju

Nemieru, depresiju, sāpes, agresivitāti, bezmiegu, atmiņas zudumu izraisa serotonīna trūkums organismā. Ja šis

vielām līmenis asinīs ir augsts, tā darbojas kā trankvilizators, kas cilvēku nomierina un spēcina, likvidējot depresiju. Tiek uzskatīts, ka tieši ķiploks palīdz organismam izstrādāt serotonīnu.

Kā ķiploku lietot

Nepietiks ar pāris ķiplokmaizītēm vakariņās. Šūnas jūsu jaunību saglabās tikai tad, ja dienā lietosiet 2 līdz 3 ķiploka galviņas. Tas gan ir gandrīz neiespējami, tāpēc talkā nāk ķiploku tabletes, kapsulas, kā arī ķiploku pulveris, kas jūsu virtuvē atrodams starp citām garšvielām.

2 – 3 ķiploku galviņām līdzvērtīgi ir: 1 tējkarote ķiploku pulvera; 4 tabletes saspiesta ķiploku pulvera; 1 tējkarote ķiploku šķiduma.

Ja lietosiet šos preparātus, nekāds nepatīkams aromāts no jums nevējos. Atcerieties, ka sveigais ķiploks lielos daudzumos (vairāk par 7 galviņām dienā) var būt kaitīgs un pat izraisīt iekšēju asiņošanu. Starp citu, ķiploku klizmas ir labas organisma attīrīšanai un pret parazītiem.

Ukrainu recepte pret vecumu

Sasmalciniet 0,5 kg ķiploku, ielieciet burkā, pievienojiet 24 citronu sulu, uzlieciet vāciņu un atstājiet, lai stāv 24 stundas. Pēc tam lietojiet pa tējkarotei pirms gulētiešanas.

Izmantoti Latvijas preses materiāli

DER ZINĀT

Par zāļu cenām interesējieties internetā

Ja šķiet, ka aptiekās medikamentu cenas aug augumā un farmaceiti situāciju izmanto savā labā, par zāļu cenām var pārinterēties internetā.

Lai informācija par zāļu cenām būtu pieejama pacientiem, Zāļu valsts aģentūras (ZVA) interneta mājas lapā www.zva.gov.lv pieejams Latvijā reģistrēto zāļu un to mazumtirdzniecības (aptiekās) cenu saraksts, kurā norādītas maksimāli iespējamās cenas. Pacienti var sekot līdzi, vai aptiekas situāciju neizmanto un nav pārlieku paaugstinājušas medikamentu cenas.

Diabēta dienas pasākums — arī Preiļos

Šonedēļ, 12. novembrī, Preiļu poliklinikas trešā stāva vestībilā no pulksten 10.00 līdz 13.00 diabēta dienas ietvaros iedzīvotāji bez maksas varēs pārbaudīt cukura līmeni asinīs, kā arī izmērīt asinsspiedienu un saņemt bezmaksas konsultācijas.

Sievietes aicina bez maksas veikt krūšu rentgenoloģisko izmeklēšanu

Daudzas sievietes šogad ir saņēmušas uzaicinājuma vēstules ierasties uz profilaktiskajām krūšu izmeklējuma procedūrām (mammogrāfiju), lai pēc iespējas agrīnākā stadijā atklātu iespējamus jaunveidojumus. Diemžēl atsauce nav liela, vairums uzaicināto šo iespēju vēl nav izmantojušas.

Kā «Novadniekam» pastāstīja SIA «Preiļu slimnīca» galvenā ārste Viktorija Šmukste, rentgenoloģiskos izmeklējumus iespējams saņemt arī citām pacientēm, bet tādā gadījumā par pakalpojumu ir jāsamaksā pacienta nodeva divu latu apmērā. Taču Daugavpils SIA «OLVI» poliklinikā no 20. oktobra līdz 20. decembrim notiek akcija, kuras laikā sievietes mammogrāfiju var veikt bez maksas. Līdzīgu nepieciešams sava ģimenes ārsta vai ginekologa nosūtījums. Tuvāka informācija pa tālruni 65441226.

«Sociālais spilvens» palīdz trūcīgām personām

Krīzes situācijā Latvijā veselības aprūpes jomā arvien vairāk tiek izmantots tā sauktais sociālais spilvens, kura palīdzība attiecas uz iedzīvotājiem, kuriem piešķirts trūcīgās personas statuss. Atgādinām, ka trūcīgās personas statusu likumdošanas noteiktajā kārtībā tiesīgas piešķirt vietējās pašvaldības.

Kā «Novadniekam» pastāstīja SIA «Preiļu slimnīca» galvenā ārste Viktorija Šmukste, trūcīgās personas bez maksas var veikt izmeklējumus, iet pie ārsta speciālista, izmantot dienas stacionāru un «viesnīcas» sniegtos pakalpojumus bez maksas, jo izdevumus sedz valsts. Pašlaik Preiļos dienas stacionāra pakalpojumi kļūst aizvien populārāki, taču aptuveni puse no gultas vietām parasti ir brīva.

Atjaunota valsts kompensācija kaulu blīvuma mērījumiem

Latvijas Osteoporozes pacientu un invalidu asociācija informē, ka kopš 1. oktobra atjaunota valsts kompensācija kaulu blīvuma mērījumiem — osteodensitometrijas izmeklējumiem ar DXA aparātu. Par manipulāciju valsts apmaksātais tarifs no 1. oktobra ir 13,26 latī. Kompensācija daļēji sedz mērījuma izmaksas pacientiem ar ģimenes ārsta nosūtījumu, bet pacienta līdzmaksājumu nosaka katra ārstniecības iestāde individuāli.

Šobrīd Latvijā ir 17 diagnostikas vietas, kur kaulu blīvuma mērījumu var veikt ar DXA aparātu, tuvākās — Daugavpils centrālā poliklinika, Rēzeknes veselības aprūpes centrs.

Preiļu poliklinikā pacienti var pieteikties osteoporozes riska mērījumiem ar perifēro densitometru. Tuvāka informācija reģistratūrā.

Preiļu volejbolistes māc sevi parādīt

Veiksmīgi uzsāk jauno sacensību sezonu

Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolā notika B1 grupas (1993. dzimšanas gads) meiteņiem Latvijas Republikas kausa izcīņas Latgales zonas sacensības volejbolistēm. Preiļu sporta skolas komanda šajās sacensībās ieguva otro vietu, kas diemžēl neļāva iekļūt finālā. Turpmākajās kausa izcīņas sacensībās komandai būs jāspēlē par kādu no 6. – 10. vietām. Šajā spēlē Gulbenes komanda uzveikta ar rezultāti 3:0, savukārt, sacenšoties ar Daugavpils 1. komandas meiteņiem piedzīvots zaudējums — 1 : 3. Komandā spēlēja Sintija Ondzule, Sintija Logina, Kristīne Ivanova, Iluta Urka, Laura Mežinska, Līga Mūrniece, Ingūna Šņepste, Lāsma Peļše, Laima Mukāne, Kristīne Litavniece, Ieva Gribuste.

Savukārt jaunākās C2 vecuma grupas spēlēs, kas notika Daugavpilī, Preiļu sporta skolas jaunākā meiteņu komandu (dzimušas 1996. gadā un jaunākas) ieguva tiesības spēlēt arī finālā. Kaut arī četru komandu konkurencē iegūta otrā vieta (spēlēja Daugavpils 1. un 2. komanda, Gulbene, Preiļi), no šīs vecuma grupas spēlētājam finālā iekļūst divas komandas.

Vecākās grupas volejbolistes finālspēles aizvadīs 21. un 22. novembrī, jaunākās — 12. decembrī.

Komandu trenere Zoja Jakimova izteica nožēlu, ka vecākās grupas sacensībās slimības dēļ nevarēja piedalīties talantīgā, daudzsolšā jaunā spēlētāja Katrīna Strode. Meitene pirms tam Latvijas izlases sastāvā piedalījās Baltijas kausa izcīņā, kas notika Igaunijas pilsētā Pērnāvā, kur bija «noķērusi» arī kādu saaukstēšanās slimību virusu. Katrīna ir vislabākā komandas spēlētāja, sacīja trenere, un, iespējams, ka uzvara gāja secen tieši tāpēc, ka komanda spēlēja bez viņas.

Sporta skolas volejbolistes gatavojas arī Latvijas jaunatnes čempionātam volejbolā, kas sāksies nākamā gada janvārī. Sacensībām pieteiktas divas grupas. Pedagoģe gan bažijas par neziņas pilno nākotni, — vai smagajos finansālajos apstākļos treniņu grupas pastāvēs un spēš aktīvi piedalīties sacensībās. Čempionātā varētu cīnīties vairākas volejbolistu komandas, bet tieši finanses šoreiz ir izšķirošais, kāpēc pieteiktas tikai divas grupas.

Trenere priecājas par savām volejbolistēm, par viņu centību, par to, ka meitenes aktīvi apmeklē treniņus, uzklausa norādījumus, darbojas radoši. Vairākas viņas audzēknes — talantīgas spēlētājas — savulaik izpelnījušās ievēribu valsts mērogā. Trenere un Preiļu novada sporta skola lepojas ar slavenajām volejbolistēm Valentīnu Točko, kas spēlēja Latvijas izlasē, pēc tam ārzemju klubos, Annu Nikiforovu, kura pēc tam spēlēja Murjāņu sporta skolas komandā, piedalījās Eiropas čempionātos, Vitu Školīnu, kas joprojām spēlē volejbolu un kļuvusi arī par treneri. Tagad šo labāko volejbolistu sarakstu papildina jauniņa Katrīna Strode, kas spēlē Latvijas volejbola izlases pamatsastāvā, piedalās starptautis-

● Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolas volejbola komanda – B1 grupa ar treneri Zoju Jakimovu Latvijas Republikas kausa izcīņas sacensību starplaikā. Foto: A.Šņepsts

kos turnīros un, protams, arī savas sporta skolas komandas sastāvā. Ja Katrīna visu laiku spēlē izlases pamatsastāvā, ja viņu nemaina, tas nozīmē, ka meitenes spējas tiek augstu vērtētas, kaut arī ir ļoti grūti visās spēlēs piedalīties bez maiņām, vērtēja trenere.

No Baltijas čempionāta medaļu atveš uz Preiļiem

No Igaunijas pilsētā Pērnāvā notikušajām sacensībām Baltijas kausa izcīņā Latvijas meiteņu izlase atgriezās ar iegūto trešo vietu un bronzas medaļām. Latvijas vārdu šajās sacensībās aizstāvēja arī izlases dalībniece, Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolas audzēkne **Katrīna Strode**. Meitene ir Preiļu 1. pamatskolas 9.b klases skolniece, sekmīgi apvieno mācības un treniņus, neatlaidīgi pilnveido savu spēlēšanas prasmī, sacensību laikā ir lidere spēles laukumā. «Novadnieks» aicināja Katrīnu uz sarunu, lūdzot pastāstīt par sevi, par mācībām, par volejbolu un par to, kāds ir bijis ceļš uz izlasi.

— Viss sākās 3. klasē, kad nolēmu sākt sportot, un vecāki ieteica izvēlēties volejbolu vai basketbolu. Mani vairāk *pievilka* volejbolis, par ko gan maz ko zināju, jo šo spēli biju redzējusi tikai pa televizoru. Uz pirmo treniņu skolā pavadīja mamma, — stāstīja Katrīna.

Volejbolis iepaticies uzreiz, un visā turpmākajā laikā, nu jau sešus gadus, viņai joprojām tas liekas labākais sporta veids. Pirmie divi gadi pagājuši nopietni trenējoties, apgūstot volejbola pamatus, piedaloties draudzības spēlēs. Tiesa, bijis periods, kad uz treniņiem iet ar mazāku entuziasmu, toties tas ātri pārgājis, jo sācies veiksmīgu sacensību periods. Uzvarām ir salda garša, tās gandarī par daudzajām treniņos aizvadītajām stundām.

— Izcīnītā pirmā vieta deva apjaušmu, ka es kaut ko varu, un tad mainījās attieksme pret spēli,

— atklāja Katrīna.

Labam volejbolistam jābūt mērķtiecīgam, katrā treniņā jāstrādā ļoti nopietni. Vajadzīga arī tāda rakstura īpašība kā vēlme visu izdarīt pēc iespējas labāk, atzina meitene. Trenere gribot, lai nodarbību laikā visi strādātu ar atdevi, bet tas nozīmē bez ierunām un precīzi izpildīt treneres prasības, laiks jāizmanto racionāli, nevis smeļoties, ķiķinot vai citādi niekojoties, kā meiteņiem to reizēm gribas. Pat tad, kad ir grūti, sāp muskuļi, jāturpina strādāt, pārvarot savu «nevaru». Lai cik labs būtu viens spēlētājs, viņš nevar «izvilkt» visu komandu, tāpēc volejbolā visiem jābūt vienotiem kā vienam veselumam. Jābūt arī labai disciplīnai, māķai saplānot savu laiku, lai neciestu sekmes. Jāatrod laiks arī draugiem, diskotēkām, un, protams, jāuztur sevi formā, veicot regulārus vingrinājumus.

Treniņi notiek četras reizes nedēļā. Pēc mācībām skolā jāpaspēj sagatavot mājas darbus, pēc tam var doties uz volejbola nodarbībām. Atgriežoties mājās, pārņem nogurums. Katrīna ir ļoti pateicīga saviem vecākiem — mammai un tētim, kas visus šos gadus atbalstījuši viņas aizraušanos ar volejbolu. Kad bija mazāka, ikreiz pavadīja uz sporta skolu un atpakaļ, tagad vienmēr seko un interesējas par rezultātiem. Šajos krīzes laikos svarīgs ir arī finansiālais atbalsts. Tieši vecāki ir tie, kas apmaksā ceļa izdevumus uz Rīgu, braucot uz izlases sacensībām, uzturēšanos treniņu nometnēs, braucienus uz tām.

Katrīna iekļauta Latvijas mini kadetu izlasē, kas Baltijas kausa sacensībās valsti pārstāvēja kā jauniešu izlase. Meitenes un viņas komandas biedreņu spēli vairāku gadu laikā bija vērojuši Volejbola federācijas pārstāvji, un tieši Katrīnas devums kopējos panākumos tika ievērots vairāk. Pērn viņa uzaicināja uz fizisko testu izpildi Rīgā. Pēc tam sekoja uzaicinājums piedalīties piecu dienu nometnē, kas notika Murjānos. No 24 Latvijas jaunajām volejbolistēm

● Katrīna Strode ar Latvijas izlases sastāvā Baltijas kausa izcīņas sacensībās iegūto bronzas medaļu.

dažas tika atsijātas. Pārējās divu komandu sastāvā piedalījās Baltijas kausa izcīņā, kas notika Gulbenē. Pēc tam sekoja vairākas treniņu nometnes, kurās piedalījās Katrīna. Izlases meiteņiem daudz jāmacās teorija, jānoslipē spēles sistēmas un kombinācijas, jāiemācās atšifrēt pretinieka gājienus.

Baltijas kausa sacensībās Pērnāvā pirmoreiz gūta uzvara par Lietuvas volejbolistēm, priecājas Katrīna, jo pirms tam piedzīvoti zaudējumi. Izlases sastāvā viņa piedalījās arī Eiropas austrumu zonas sacensībās Baltkrievijas pilsētā Grodņā. Toreiz gan piedzīvots sāpīgs zaudējums, sacenšoties ar ļoti spēcīgām komandām un ierindojoties sestajā vietā.

Viņa atzinīgi vērtē, ka izlases komanda ir vienota, meitenes spēj pārrunāt problēmas situāci-

jas, darbojas kopēja mērķa labā, viegli kontaktējas, ir draudzīgas, prot nogludināt nesaprašanos.

Sogad vairāk uzmanības jāvelta arī mācībām, jo jāgatavojas 9. klases absolūšanai. Katrīnai labāk padodoties ķīmija, vēsture, ģeogrāfija, latviešu valoda, protams, sports. Tagad viņa gatavojas piedalīties latviešu valodas un ķīmijas olimpiādēs. Viņai ir savi mīļdzīvnieciņi laukos pie vecmāmas, — suns Roķis — Katrīnas vienaudzis, kas par mēnesi vecāks nekā meitene, runčuks, kas ticis pie diviem vārdiem — Viljamss Ričijs, jo vienu vārdu devusi Katrīna, bet otru viņas māsa Eliza. Katrīna ģimenē nav vienīgā, kas aizraujas ar sportošanu, jo māsa labi skrien, piedalās sacensībās, tomēr vairāk pievērsusies tautas dejām.

L.Rancāne

BALVOS

Ģenētiskā modifikācija — nezināma un baisa

Septembra vidū Viļakas novada iedzīvotāji Irēna Bukša, Guna Logina, Andris Mežals, Jānis Mežals un Andris Logins parakstīja iesniegumu «Par GMO brīvu teritoriju noteikšanu». Tajā bija lasāms aicinājums noteikt aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai Viļakas novada administratīvajā teritorijā.

7. oktobrī laikrakstā «Vaduguns» bija lasāms paziņojums «Viļakas novada domei ir nodoms visā Viļakas administratīvajā teritorijā noteikt aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai» un aicinājums viedokļus, priekšlikumus un iebildumus iesniegt novada domē līdz 3. novembrim.

Apspriežot konkrēto jautājumu 24. septembra sēdē, Viļakas novada deputāti īpaši nedebatēja. Taču vieni izteicās, ka ar šādu paziņojumu steigties nevajadzētu, kāds vēlējās, lai pakonsultētos ar rajona lielākajiem lauku uzņēmējiem, lai, iespējams, nākotnē nenodarītu pāri viņu ražotnēm un negremdētu jau tā vārgo lauku ekonomiku. No kāda deputāta izskanēja arī jautājums: kas tas GMO vispār ir un kāpēc par to tagad runā?

Ģenētiski modificētie organismi (GMO) lēnām, taču pamanāmi ienāk Latvijā. Vispirms jau kā atsevišķas importēto pārtikas produktu sastāvdaļas un ražošanas izejvielas, taču drīzumā arī kā Latvijas laukos audzētas lauksaimniecības kultūras.

Kas vispār ir GMO? Par to sauc organismu, kura ģenētiskais materiāls ir pārveidots citādi, nekā dabiskas izcelsmes krusošanas vai kombinācijas ceļā. Praktiski ar to nodarbojas gēnu inženierija, kas kā atsevišķa zinātnes nozare izveidojās pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados. Kā var saprast jau no paša tehnoloģijas nosaukuma, tā ir iejaukšanās dzīvo organismu procesos. Zinātne skaidro, ka informācija, pēc kā veidojas atsevišķas šūnas un visa dzīvā būtne kopumā, ir ierakstīta organisma genomā. Visa ģenētiskā informācija ir iekodēta gēnos, un gēnu pārveidāšanu no viena organisma uz otru veic ar bioloģisku vai mehānisku līdzekļu palīdzību. Izplatītākā ir bioloģiskā metode, kad ar noteiktu enzīmu palīdzību izņem

laukā gēnus no viena organisma, lai izmainītu vēlamās īpašības, bet vietā ievieto un nostiprina svešus gēnus no otra organisma. Interesanti, ka mijiedarbība ar pārējiem modificētajiem organisma gēniem iepriekš nav paredzama, un tāpēc, piemēram, lasis Skotijā, kas tika ģenētiski modificēts, lai ātrāk augtu, nokrāsējās zaļš.

Visplašāk izmanto lauksaimniecībā

Visplašāk ģenētiski modificētos organismus izmanto lauksaimniecībā. Lielākais GMO audzētājs joprojām ir ASV, arī Argentīna, Brazīlija. Pēc publiskotajiem datiem lēšams, ka GMO īpatsvars, piemēram, pasaules kultūraugu 2007. gada ražā sasniedza deviņus procentus, un sējumi aizņēma vairāk nekā 114 miljonus hektāru lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Pārsvārā plaši audzē četras sugas: sojas pupiņas, kukurūzu, kokvilnu un eļļas rapsi, daudz mazāk — arī tomātus, kartupeļus, papaiju, ķirbjus un cigoriņus.

Gēnu inženieriju atsevišķās valstīs (ASV un Kanāda) visai plaši izmanto arī lopkopībā. Ir radītas govīs ar ģenētiski modificētu augšanas hormonu, cūkas ar liesāku gaļu un palielinātu dzīvsvāru, cāļi ar lielāku muskuļu apjomu, putni ar paaugstinātu dējību, arī zivis ar pārstādītiem žurku augšanas hormoniem un nejutību pret slimībām.

Jautājumi bez atbildēm

Par ko aizdomājas cilvēki un kas viņus satrauc GMO sakarā? Par GMO ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Par to, vai var ticēt ražotāju apgalvojumiem, ka GMO ir pilnīgi nekaitīgi? Un kā pircējam izvēlēties produktus, kuros nebūtu GMO sastāvdaļu? Tie ir jautājumi, uz kuriem vismaz pagaidām nav izsmeļošu un pārliecinošu atbilžu.

Irēna Bukša, piemējamās saimniecības «Ielejas» saimniece, ir bioloģiskā ražošanas veida piekritēja, nodarbojas ar aitkopību. Viņas cieša pārliecība, ka kvalitatīvi un organisma nekaitīgi var būt tikai pašražoti lauku produkti, nevis lielveikalos nopērkamā masu produkcija. Viņas vēlme, lai

Viļakas novada teritoriju izsludinātu par brīvu no ģenētiski modificētiem organismiem. Tas vienlaikus nozīmētu arī GMO audzēšanas aizliegumu. «Pastāv pamatotas bažas par GMO kaitīgo ietekmi uz vides daudzveidību un cilvēku organismu, tādēļ vēlamies pasargāt mūsu novada dabu, saglabāt vides daudzveidību un izslēgt iespēju GMO saukšanos ar parastiem augiem. Ilgtermiņā tas var novest pie atsevišķu augu un dzīvnieku sugu izzušanas vai arī neatgriezeniskas pārveides,» tāds ir lauksaimnieces uzskats.

Jaroslavs Kozlovs, SIA «Kīra» vadītājs, arī novada domes deputāts, ir kategoriski pret GMO audzēšanu. Viņš pauz pārliecību, ka šī tēma vēl ir nezināta, jo arī paši zinātnieki nav guvuši skaidras atbildes uz daudziem jautājumiem. Lauksaimnieks saka: «Manuprāt, ģenētiski modificētie organismi ir bīstami un nākotnē var nodarīt daudz ļauna. Pērkot lielveikalos pārtiku un palasot uz produktu marķējuma sniegto informāciju, var saprast, ka gandrīz katram klāt jau kaut kas modificēts. Un tādas vielas pieliktas klāt pat bērniem ražotajos jogurtos. Tas mani uztrauc.»

J.Kozlovam ir pārliecība, ka viņa uzņēmums nekad nenedarbosies ar ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanu. Uzņēmuma vadītājs stāsta, ka jau tagad viņi savos apsaimniekotajos laukos cenšas iespējami mazāk izsēt ķīmiskos augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļus, necenšoties iegūt iespējami lielākas ražas. SIA «Kīra» ir aptuveni 300 hektāru bioloģiski audzētu kultūraugu — ziemas kvieši, griķi, auzas.

Diemžēl lauku ražotājiem ir pieredze, ka Latvijā no valsts puses bioloģiskās ražošanas atbalsta maz, un šādi audzētus graudus neieperk atsevišķi, maksājot par tiem paaugstinātu cenu.

Agronome Guna Tūmiņa atzīst: «Man šī joma, tāpat kā daudziem, ir tumša bilde. Mēs nezinām, kādu seklu iepērkam un kas tur varētu būt klāt.»

Arvien vairāk brīvu zonu

Vēršas plašumā fakts, ka arvien plašākas Eiropas Savienības teritorijas un arī ārpus tās izsludina par zonām, brīvām no ģenētiski modificētiem organismiem. Ir aplieci-

nāts, ka nav iespējama ĢM kultūraugu audzēšana paralēli tradicionālajām, jo ir maza iespēja novērst abu viena kultūrauga šķirņu sajaukšanos. Eiropā GMO audzēšanu aizliegus 4567 pašvaldības, 196 provinces un 93 prefektūras un departamenti. Tagad par šādu nodomu izsludināt brīvo zonu pasludinājusi arī Viļakas novada dome. Jā nodoms stāties spēkā, pašvaldībai par to jāinformē arī citas pašvaldības, kuru administratīvā teritorija robežojas ar aizlieguma teritoriju.

Oficiāli arī Latvijas laukos

Kopš šī gada 1. janvāra spēkā Latvijas Ministru kabineta noteikumi par kārtību, kādā jebkurš interesents var saņemt atļauju ģenētiski modificēto kartupeļu, biešu, rapša un kukurūzas audzēšanai. Tiem lauksaimniekiem, kuri vēlēties izmantot GMO savā saimniecībā, jāiepazīst un jāpilda konkrētas prasības. Par savu nodomu audzēt GMO jāinformē kaimiņu zemju īpašnieki un biškopji, kuru bišu saimes atrodas trīs kilometru rādiusā ap GMO augu lauku. Būs jāievēro arī buferjoslas. Attālumam līdz tās pašas kultūras laukam vai arī laukam, kur audzē bioloģiskās lauksaimniecības kultūras, kas nav GMO, jābūt daudz lielākam par buferzonām. Rapsim — ne mazāk par četriem kilometriem, bietēm un kukurūzai — 200 metri, kartupeļiem — 50 metri.

Lielākas bažas, kā prognozē lauku uzņēmējdarbības speciālisti, par to, ka GMO varētu nekontrolēti izplatīties un krustoties ar savvaļas augiem. Ne velti sākumā pētījums ar GMO veica tikai slēgtās telpās, lai novērstu putekšņu izplatību. Vēlāk, kad augus sāka audzēt un izmēģināt masveidā, pielietoja citas tehnoloģijas, kas nodrošināja putekšņu sterilizāciju. Paredz, ka ekoloģiskās sekas pēc iespējamās GMO izplatības prognozēt nav iespējams. Izteikti satraucoši pieņēmumi, ka var rasties «superkaitēkļi», spējīgi pielāgoties pārveidotajiem augiem. Var samazināties arī bioloģiskā daudzveidība, novedot pie katastrofas. Visi GMO gan iziet toksikoloģisko pārbaudi, taču vienmēr pastāv bažas, ka nevēlamo pazīmju ietekmi varēs ieraudzīt tikai paaudžu gaitā. Un labot tad neko vairs nevarēs.

LUDZĀ

Vides glābšanas komanda strādāja Latgalē

3. novembrī Nautrēnos piestāja Vides glābšanas komanda pazīstamā vides eksperta Māra Oltes vadībā. Viņu mērķis bija kopā ar Nautrēnu skolēniem sakopt unikālus dabas objektus — Opinku pilskalnu, Velnalu un avotu, kas atrodas tā pakājē.

Vides glābšanas komanda jau darbojusies citos novados: izgābuši ap 300 gadus veco elku liepu Usmā, attīrījuši Lorupītes gultni Siguldā, strādājuši Salacgrīvā un Rendā. Latgalē gan bija ieradusies pirmo reizi.

Ar ko īpaši ir Opinku pilskalns? Pilskalns atrodas četru kilometru attālumā no Rogovkas, ir kokiem un krūmiem apaudzis. Lejā tek nelielā Zušupīte, bet tās otrā krastā atrodas Velnala, kas ir aizsargājams dabas piemineklis.

Velnala izveidojusies zem avotkalņiem sacementēta grants blūka. Tās garums ir trīsarpus metri,

augstums — ap metru. Vietējās skolas direktore zina stāstīt, ka savulaik alā varējis rāpus pārvietoties un tajā bija ieraugāmi arī stalaktīti.

Ala literatūrā pirmo reizi minēta 1925. gadā. Latvijas mērogā tā ir unikāla ar to, ka izveidojusies nevis smilšakmeņi kā lielākā daļa Latvijas alu, bet kalcīta sacementētā granti. Direktore Anīta Žogota stāsta, ka skolēni alu regulāri iztīra, bet tā aizbirst. Čaklākie račēji parasti esot kādi meža zvēri.

Pēc sakopšanas pavērs patiesi gleznaina aina, kas neatpaliek no Gaujas senlejas Siguldā. Pilskalnam ir arī sava teika par nogrimušo pili un alā noglabāto naudu, ko apspargā velns.

Savulaik Opinku pilskalns bija iecienīta nautrēniešu atpūtas vieta, kur 1956. gadā uzcēla estrādi. Vēl 1991. gadā estrāde tika atjaunota. Tomēr tagad par tās pastāvēšanu liecina vien nedaudz palikušie metāla mietīņi no pamatiem. Kad zemesgabals nonāca privātpašumā, estrādi gluži vienkārši nojauca.

Atsavinās zemi ceļa rekonstrukcijai

Valsts autoceļa posma Ludza — Terehova rekonstrukcijai Satiksmes ministrija atsavinās zemes vienības Ludzas novada Nirzas pagastā un Zilupes novada Zaļesjes pagastā, jo īpašnieks nav labprātīgi piekritis zemi pārdot.

Zemes īpašumu piespiedu atsavināšanu par 20,9 tūkstošiem latu paredz 27. oktobrī Ministru kabineta sēdē atbalstītais likumprojekts.

Piespiedu atsavināšana nepieciešama, jo īpašnieks pēc ilgstošām sarunām nepiekrita pārdot zemi par tirgus vērtību, ko noteica sertificēti nekustamā īpašuma vērtētāji. Sarunas tika uzsāktas jau 2007. gadā. Īpašnieka vēlama kompensācijas apmērs bija 35 eiro (24,5 lat) par kvadrātmētru, kas 20 reizes pārsniedza zemes tirgus vērtību.

Lai īstenotu ceļa rekonstrukci-

ju, vēl tiks pirktā zeme Ludzas novadā par 30,7 tūkstošiem latu.

Rundēnos sāka strādāt ātrās palīdzības brigāžu punkts

Ludzas novada Rundēnos svinīgi atvērta jauna neatliekamās medicīniskās palīdzības (NMP) brigāžu punkts. Tas ir jau ceturtais no jauna atvērtais ātrās palīdzības brigāžu punkts pēc NMP dienesta izveidošanas. Tādējādi dienests turpina brigāžu pietuvināšanu iedzīvotājiem, lai mediķi varētu ātrāk ierasties izsaukuma vietā un sniegt savlaicīgu palīdzību veselībai kritiskās situācijās.

Tā kā Rundēni ir viens no Ludzas novada attālākajiem pagastiem, daudzviet sliktu ceļu un attāluma dēļ ātro palīdzību iedzīvotāji gaidīja vismaz 40 minūtes, bet ziemā pat ilgāk. Vēl Rundēni atrodas aptuveni 25 kilometru attālumā no Ezerniekiem, Zilupes

un Kaunatas, kas ir izdevīgi arī šo apdzīvoto ciētu cilvēkiem. Nozīmīgs ir arī Rundēnu tuvums Zilupes novada teritorijā esošajam Terehovas robežkontroles punktam, kur nepārtraukti veidojas sastrēgumi un bieži nepieciešama neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Brigādes izveidošana ir devusi arī jaunas darba vietas Ludzas novadā. Darbam dienestā piesaistīti astoņi ārstu palīgi jeb feldšeri, četri operatīvā transporta autovadītāji. Lielākā daļa no viņiem ir Rundēnu un apkārtnes iedzīvotāji. Tas viņiem ļaus nekļūdīgi orientēties apkārtnē un ātrāk ierasties pie pacientiem.

Sobrid Rundēnos brigādei ierādīta pagaidu apmešanās vieta bijušās novada pašvaldības telpās. Taču plānots, ka uz pastāvīgām telpām, kas atrodas netālu, brigāde pārcelsies pavasarī, kad pašvaldība pabeigs remontu un labiekārto telpas ar atsevišķu ieeju un speciālu brigādes automašīnas novietošanas vietu.

«Ludzas Zeme»

Aicina iedzīvotājus novērtēt policijas darbu

Lai sāktu veidot sistēmu, kas policijai ļautu regulāri izvērtēt sava darba kvalitāti, par pamatu ņemot iedzīvotāju vērtējumu, Valsts policijā ir izstrādāta policijas darba novērtēšanas anketa. Tās mērķis — apzināt iedzīvotāju pieredzi saskarsmē ar Valsts policiju.

Kā liecina no Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes saņemtā informācija, minētā policijas darba novērtēšanas anketa ir paredzēta iedzīvotājiem, kuri pēdējo triju gadu laikā dažādu iemeslu dēļ ir vērsušies Valsts policijā — cietuši vai kļuvuši par liecinieku kādam noziedzīgam nodarījumam vai

likumpārkāpumam —, kā arī tiem iedzīvotājiem, kuri jebkuru citu jautājumu risināšanā ir saskārušies ar Valsts policijas darbiniekiem, tas ir, iekļuvuši ceļu satiksmes negadījumā, sodīti par dažādu noteikumu pārkāpumiem un tamlīdzīgi.

Sobrīd anketa ir pieejama Valsts policijas mājaslapā www.vp.gov.lv tikai elektroniskā veidā, taču tiek meklētas arī citas iespējas, kā apzināt iedzīvotāju, kuriem interneta pakalpojumi nav pieejami, pieredzi.

Valsts policija aicina iedzīvotājus būt atsaucīgiem, jo tieši cilvēku pieredze un vērtējums ir būtisks indikators, lai policija spētu pilnveidot savus pakalpojumus.

Profilaktiski reidi satiksmes uzraudzības jomā

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne informē, ka 31. oktobrī Latgales reģiona pārvaldes Patruļpolicijas nodaļas Satiksmes uzraudzības nodaļas inspektori, apmainoties iecirkņiem, veica profilaktisko reidu satiksmes uzraudzības jomā.

Daugavpils iecirkņa inspektori, patrulējot Rēknē, sastādīja 14 administratīvo pārkāpumu pro-

tokolus. Tajā pašā laikā Ludzā sastādīti 19 protokoli, Balvos konstatēti deviņi administratīvie pārkāpumi, Krāslavā — 12, Preiļos — pieci, bet Daugavpilī sastādīti 36 administratīva pārkāpuma protokoli.

Profilaktiskā reida laikā īpaša uzmanība tika veltīta gājējiem un velosipēdistiem, kuri pārvietoja pa autoceļiem vai to tuvumā un bija alkohola reibumā. Tāpat policijas uzraudzības lokā ir satiksmes dalībnieki, kuri diennakts tumšajā laikā dodas ceļā bez gaismu atstarojošiem materiāliem pie apgērba.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes novembrī

LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	LIETAS BŪTĪBA
12. novembrī pulksten 10.00	Egils Markots	KL 126.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus, kas nav bīstami dzīvībai, izraisīja ilgstošu veselības traucējumu
12. novembrī pulksten 14.00	Larisa Bogomoļeca	KL 193.p.2.d. — apsūdzēta par to, ka nelikumīgi izmantoja svešu maksāšanas līdzekli
13. novembrī pulksten 10.00	Vilnis Ruģelis	KL 262.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka alkohola ietekmē vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kuras noteiktā kārtībā nav iegūtas
13. novembrī pulksten 11.00	Jurijs Indrins	KL 126.p.1.d., 185.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka tiši nodarīja cietušajam miesas bojājumus, kas izraisīja ilgstošu veselības traucējumu
16. novembrī pulksten 10.00	Valentīns Soldatjonoks, Bronislavs Hveckovičs	KL 231.p.2.d. — apsūdzēti par to, ka nodarīja sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acimredzamā necienā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas
17. novembrī pulksten 10.00	Gunta Švitiņa	KL 180.p.1.d. — apsūdzēta par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
17. novembrī pulksten 14.00	Viktors Drozdovs, Romans Stepanovs	KL 180.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
19. novembrī pulksten 10.00	Maksims Vorobjovs, Sergejs Ivanovs	KL 175.p.4.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, svešas mantas tišu bojāšanu
20. novembrī pulksten 10.00	Sandis Šķēps	KL 149.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, nelikumīgi guva materiālu labumu
23. novembrī pulksten 10.00	Jurijs Leonovičs	KL 126.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus cietušajam
25. novembrī pulksten 10.00	Valērijs Molčanovs	KL 260.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka, būdams persona, kas vada transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kas izraisīja cilvēka nāvi
25. novembrī pulksten 10.00	Santa Patmalniece, Sandra Lazda	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzētas par to, ka izdarīja svešas mantas tišu bojāšanu, izdarīja zādības mēģinājumu
25. novembrī pulksten 14.30	Pāvels Vaņkovs	KL 180.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja zādību nelielā apmērā
26. novembrī pulksten 10.00	Aivars Tormaševs	KL 125.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka tiši nodarīja miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai (smagi miesas bojājumi)
26. novembrī pulksten 10.00	Feoktists Pušņakovs	KL 125.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja vardarbīgu apiešanos ar nepilngadīgo, nodarot fiziskas un psihiskas ciešanas
27. novembrī pulksten 10.00	Māris Kalvāns, Sergejs Švāgeris, Māris Galiņš	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
30. novembrī pulksten 10.00	Ivo Kliģis, Valdis Māliņš	KL 175.p.3.d., 231.p.2.d., 176.p.3.d., 180.p.2.d., 176.p.2.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu

Sagatavots pēc Preiļu rajona tiesas sniegtās informācijas

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

PREIĻU IECIRKNĪ

Nopietnas zādības Rožupes pagastā

Līvānu novada Rožupes pagastā kāds 42 gadus vecs vīrietis konstatēja, ka laikā no 30. līdz 31. oktobrim zagļi iekļuvuši viņam piederošās kokzāģētavas telpās. Nozagts atslēgu uzgriežņu komplekts un elektrības kabelis aptuveni 100 metru garumā. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

31. oktobrī Līvānu novada Rožupes pagastā notikusi vēl viena zādība. Konstatēts, ka uzlauzts metāla skapis pie kāda veikala, nozagti četri 50 litru un divi piecu litru tilpuma baloni, kas piepildīti ar gāzi. Materiālā zaudējuma apjoms tiek noskaidrots. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas. Notiek izmeklēšana.

Iztukšo transportlīdzekļu degvielas tvertnes

Policijā saņemts iesniegums par to, ka naktī no 31. oktobra uz 1. novembri Līvānos no kādas Volvo markas kravas automašīnas degvielas tvertnes nolietā un nozagta dīzeļdegviela — aptuveni 500 litri. Savukārt naktī no 1. uz 2. novembri Līvānu novada Rožupes pagastā kādas mājas pagalmā atstātajam traktoram no tvertnes nolietā aptuveni 100 litri dīzeļdegvielas. Zagļu nodarīto materiālo zaudējumu apmērs tiek noskaidrots. Par abiem zādības gadījumiem policijā uzsākta kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

DAUGAVPILS IECIRKNĪ

Uzbrauca uz ceļa gulošam vīrietim

1. novembrī Daugavpils novada Liksnas pagastā 1961. gadā dzimis automašīnas DAF vadītājs, braucot Daugavpils virzienā, uzbrauca 1973. gadā dzimušam vīrietim, kurš gulēja uz ceļa braucamās daļas. Vīrietis satiksmes negadījumā gāja bojā. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 21. nodaļas. Policija lūdz atsaukties satiksmes negadījuma aculieciniekus, zvanot pa tālruniem 65403319 vai 65403302.

Dzērāju strids beidzās ar miesas bojājumiem

4. novembrī Daugavpilī kādā dzīvoklī kopīgas iedzeršanas laikā starp 1961. gadā dzimušu sievieti un 1966. gadā dzimušu vīrieti izcēlās strids. Attiecību skaidrošana beidzās ar to, ka vīrietis nodarīja sievietei miesas bojājumus — konstatēta durta brūce vēderā. Cietusi tika nogādāta slimnīcā medicīniskās palīdzības sniegšanai. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 13. nodaļas.

KRĀSLAVAS IECIRKNĪ

Reģistrētas vairākas avārijas

30. oktobrī Krāslavā kāds 1969. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu VW un veicot kreiso pagrieziena, nepārlicinājās par satiksmes drošību un sadūrās ar tajā pašā virzienā garām braucošo automašīnu Audi, kuru vadīja 1987. gadā dzimis jauniešs. Cilvēki satiksmes negadījumā netika cietuši.

2. novembrī policijā reģistrēts vēl viens satiksmes negadījums. Ūdrīšu pagastā kāds 1963. gadā dzimis autobusa vadītājs, braucot no Daugavpils uz Krāslavu, notrieca alni, kurš pēkšņi izskrēja uz ceļa. Trieciens bija tik spēcīgs, ka dzīvnieks gāja bojā, taču autobuss guva maznozīmīgus bojājumus, arī pasažieri nav cietuši.

BALVU IECIRKNĪ

Uzdarbojas svētbilžu zagļi

1. novembrī kāda Viļakas iedzīvotāja, 73 gadus veca sieviete, konstatēja, ka viņai piederošajai mājai ir uzlauztas durvis. Zagļi paņēmuši četras svētbildes. Īpašniecei nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 550 latu vērtībā. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

LUZAS IECIRKNĪ

Vienā naktī apzagtī trīs veikali

Zagļi kļūst arvien bezkaunīgāki. Tā policijas statistika liecina, ka 4. novembra naktī Ludzā apzagtī trīs veikali. Latgales ielā kādam veikalam izsists loga stikls, paņemts alkohols un pārtikas produkti. Blaumaņa ielas veikalā zagļi iekļuvuši, izsītot durvju stiklu — paņemts alkohols un cigaretes. Savukārt Skolas ielā kādam veikalam izsists loga stikls, bet garnadzi paņēmuši mobilo telefonu aksesuārus.

Policijā par šīm zādībām uzsākti kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas. Veicot operatīvās meklēšanas pasākumus, aizdomās par zādībām tiek turēts kāds 1991. gadā dzimis jauniešs. Izmeklēšana turpinās.

Sagatavots pēc VP Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka pienākumu izpildītājas A.Laizānes sniegtās informācijas

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA, LĪDZJŪTĪBAS

Pārdod

traktoru MTZ 80. Tālr. 26388781;
AUDI 80 (1982. g. izl., bez TA, labas riepas, var rezerves daļām, Ls 150). T.26641501;
AUDI A4 (1,9 TD, dizelis, 1996. g. izl., UNIVERSAL, ideālā stāvoklī, 4400 EUR). T.29569556;
AUDI A6 (1997. g. izl., 2,4, benzīns, klimata kontrole, viss elektro, signalizācija, ABS, ASR, TA, CD, jaunas riepas). T.22174119;
MAZDA 626 (1997. g. izl., 2,0i, sedans, zilā krāsā, el. stikli, el. spoguļi, lietie diskī, TA līdz 08.2010., 3000 EUR). T.26407221;
MERCEDES BENZ 200 (1991. g. izl., dizelis, sedans, 4 pakāpju mehāniskā ātrumkārbā, violetā krāsā). T.22018971;
NISSAN PRIMERA (1992. g. zil., 2,0, dizelis, sedans, sarkanā krāsā, TA, elektro, lietie diskī, Ls 700). T.29175331 (Rēzeknē);
NISSAN SUNNY (1991. g. izl., 2,0D,

Lielās rudens atlaides!

14. novembrī no plkst. 7.00

Līvānu tirgū
SIA «Kantīnieku bekons»
TIRGOS SIVĒNUS.
Tālr. 64640629.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.

Labas cenas.
Tālr. 26142514, 29293219,
64871804.

«hečbeks», sarkanā krāsā) vai maina pret VW PASSAT (sedans, 1,8, gāze/benzīns). T.29375227;
NISSAN TERANO (1991. g. izl., 3,0, benzīns, TA, M+S riepas, labā stāvoklī). T.29447261;
OPEL ZAFIRA (2001. g. izl., 1,8, TA), MITSUBISHI COLT (2004. g. izl., TA, 1,5, dizelis, ideālā stāvoklī). T.29480463;

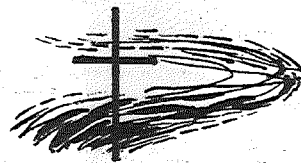
Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skola aicina pieaugušos un bērnus izmantot trenāžieru un galda tenisa zāles sporta nodarbībām.

Mēneša abonementa cena Ls 8 pa divām nodarbībām nedēļā (8 stundas mēnesī). Jūs varat sporta zāles izmantot sev izdevīgā laikā:

- katru dienu no plkst. 10.00 – 14.00 un no plkst. 19.00 – 22.00;
- sestdienās un svētdienās no plkst. 10.00 – 20.00.

Interesentus zvanīt pa tālr. 65322649, 28334424.

PEUGEOT PARTNER (1,9D, 1999. g. izl., cinkota, kravas, bez TA, Ls 550), BMW 318 (TDS, 1997. g. izl., Compact, TA). T.28301162;
SUZUKI GSX R750 (2000. g. izl.), SUZUKI GSX R750 (1999. g. izl.). T.26465677;
TOYOTA PREVIA (1992. g. izl., 2,4 I, minivens, benzīns, elektro, CD, tumši sarkanā krāsā, TA līdz 10.2010.). T.29463376.

Izsakām dziļu līdzjūtību Vitolda KEIRĀNA piederīgajiem, viņu pavadot pēdējā gaitā.
Medību kolektīvs «Stirna»

Tā aiziet cilvēks,
Paliek dvēseles gaismā, darbs un atmiņas.

Izsakām dziļu līdzjūtību Mavrikija LOMAKINA piederīgajiem, viņu mūžības ceļā pavadot.
Partijas «Saskaņas centrs» biedri

Sieviešu atkarība no alkohola — mīti un realitāte

Pastāv uzskats, ka biežāk alkoholu lieto vīrieši. Taču modernajā sabiedrībā stereotips, ka ar alkohola lietošanu nedrīkst aizrauties sievietes, māte, nav spēkā, jo ir mainījusies sievietes loma sabiedrībā, psiholoģiskais un sociālais stāvoklis, palielinājusies viņas ekonomiskā neatkarība. Līdz ar to dzimumu līdztiesība ir skārusi arī pārmērīgas alkohola lietošanas paradumus.

Sabiedrības informētība un zināšanas par sievietes atkarību no alkohola ir virspusējas, tāpēc ir daudz maldu, pat mītu par alkoholu un sievieti. Cik no tiem ir patiesi?

Mīts. Alkohols nesatur kalorijas, tāpēc to var droši lietot, nesatraucoties par «slaido līniju».

Īstenībā. Alkoholam ir augsta enerģētiskā vērtība, turklāt, jo dzēriens stiprāks, jo vairāk tajā ir kaloriju, sevišķi daudz to ir degvinā. Vinam enerģētisko vērtību daļēji nodrošina ogļhidrāti, kas viegli šķeļas un pārstrādājas, tādēļ viņa lietošana tik ļoti neietekmē cilvēka figūru. Sievietēm, kuras pastiprināti lieto alu, tāpat kā vīriešiem izteikti aptaukojas apzarnis un vēdera priekšējā siena, veidojas «alus vēderiņš».

Mīts. Sievietes un vīrieši ar vie-

nādu svaru, izdzerot vienādu alkohola daudzumu, sasniedz vienādu reibuma pakāpi.

Īstenība. Alkohols šķīst ūdenī. Sieviete ar tādu pašu svaru kā vīrietis no alkohola reibst ātrāk nekā vīrieši, jo sievietes ķermenis satur 50 procentus ūdens, bet vīrieša — 60 procentus. Sieviete ar tādu pašu ķermeņa svaru kā vīrietis noreibst par 10 procentiem vairāk. Alkohola sadalīšanās procesā, kas noris kuņģī, iesaistās ferments — alkohaldehidogēnāze. Šis ferments daudzums kuņģa gļotādā sievietēm ir lielāks nekā vīriešiem, tādēļ, lietojot vienādas alkohola devas uz vienu kilogramu svara, alkohola koncentrācija asinīs sievietēm ir augstāka nekā vīriešiem.

Mīts. Viena vai divas alkohola devas (1 deva — 10 grami absolūtā simtprocentīgā alkohola) grūtniecības laikā ir nekaitīgas.

Īstenība. Alkohola lietošana grūtniecības laikā, pat lietojot alkoholu mazās devās, var izsaukt nopietnus veselības traucējumus un ietekmēt augļa attīstību un bērna veselības stāvokli, radot iedzimtas kroplības izraisīto Augļa Alkohola sindromu vai arī vieglākus traucējumus. Bērniem, kuru mātes grūtniecības laikā ir lietojušas alkoholu, biežāk ir

sastopami uzmanības traucējumi, hiperaktivitāte, kas apgrūtina viņu sociālo adaptāciju. Uzvedību raksturo agresivitāte, spītība, paaugstināta uzbudināmība un miega traucējumi.

Ir konstatēts, ka 4–60 minūtes pēc tam, kad māte ir lietojusi alkoholu, tā koncentrācija augļa asinīs būs tikpat augsta kā mātes asinīs. Pat pavisam neliels alkohola daudzums augļa smadzenēs spēj nodarīt kaitējumu, kas parādās nevis uzreiz pēc bērna piedzimšanas vai jaundzimušajam, bet jau vēlākos gados. Bērniem, kuru mātes grūtniecības laikā lietojušas alkoholu, nav grūti risināt vienkāršus uzdevumus, iegaumēt vienkāršas lietas. Taču, ja jāatrisina nopietnāki uzdevumi, vai uz ilgu laiku jākoncentrē uzmanība, rodas zināmas grūtības. Šādiem bērniem ievērojami zemāks arī intelekta koeficients.

Mīts. Jo vairāk sieviete var izdert, jo viņa ir spēcīgāka un izturīgāka.

Īstenība. Patiesībā ir pretēji. Pusaudža gados, izdzerdama nelielu alkohola daudzumu, jaunie ātri apreibst. Gadiem ejot, apreibinoties ir nepieciešams lielāks alkohola daudzums. Nelielos daudzumos un reti lietojot alkoholu, saglabājas organisma aizsarg-

reakcijas — vemšanas reflekss un miegainība pēc alkohola lietošanas. Alkohola lietošanai kļūstot biežākai, šis organisma aizsargreakcijas izzūd. Daudzi lepojas, ka spēj izdert lielus daudzumus alkohola, lēni reibst un nevenj kā pusaudži. Patiesībā tā jau ir viena no slimības sākotnējām pazīmēm. Sievietes organisms vairs nesignalizē, ka ir pārsniegta bīstamā deva, bioloģiskā aizsargreakcija ir bojāta un notiek saindēšanās.

Mīts. Sieviete ar savu mīlestību, pašuzpūšanās spēji izglābt savu vīrieti no alkohola atkarības.

Īstenība. Alkohola atkarība ir ģimenes slimība, jo cilvēki, kuri dzīvo kopā ar alkoholiķiem, bieži arī paši kļūst atkarīgi no alkohola lietošanas. Sievietes kļūst līdzatkarīgas: cenšas kontrolēt alkoholiķa uzvedību, labot viņa kļūdas un slēpt ģimenes problēmas.

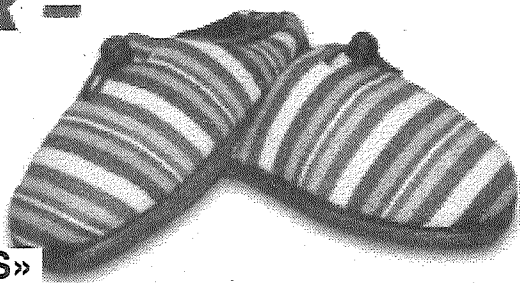
Sievietes, ticot un cerot, ka spēš palīdzēt no alkohola atkarīgajam, kļūst par neprasmīgām sličeja glābējām. Sievietēm liekas, ka ir jāpalīdz partnerim ne tikai morāli, bet ir arī jāpalīdz tukšot nopirktais alkohola pudeles ar domu: «Es nodzeršu daļu no pudeles, lai viņam paliek mazāk.» Šādam problēmas risinājumam ir bēdīgs rezultāts — viena atkarīga cilvēka vietā ģimenē parādās divi.

Mīts. Alkoholu pārmērīgi lieto tikai nabadzīgas sievietes ar zemu izglītības līmeni.

Īstenība. Alkohola atkarība ir slimība, kas var skart visus, neskatoties uz vecumu, dzimumu vai sociālo piederību. Alkoholu sievietes sāk lietot gan bēdās, gan no «labas dzīves». Alkohols tiek lietots, gan lai atslābinātos, gan lai justos jautri.

Saisināti no «Veselības rokasgrāmata»

Maksā mazāk - saņem mājās!

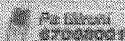

laikrakstu «NOVADNIEKS»

Abonē indekss 3033

Latvijas Pastā līdz 1. decembrim un laimē kādu no 40 dāvanu kartēm

50 vai 100 latu vērtībā katalogos OTTO bonprix 3SUISSES

ABONĒT redakcijā ĒRTĀK, ĀTRĀK, LĒTĀK!

Fiziskas personas, abonējot «NOVADNIEKU» uz visu gadu redakcijā, ietaupīs Ls 4,92 uz abonēšanas kvīts rēķina, kā arī saņems gada abonementu par 11 mēnešu cenu, t. i., Ls 35,20, vēl ietaupot Ls 3,20 (kopā Ls 8,12). Juridiskām personām nebūs jāmaksā par abonēšanas kvītiem.

«NOVADNIEKA» viena mēneša abonēšanas cena

- fiziskām personām ir Ls 3,20;
- juridiskām personām Ls 3,99 (cena 2010. gadam samazināta par 25%, salīdzinot ar 2009. gadu).

Līvānu novada iedzīvotāju ievērībai!

Laikrakstu «Novadnieks» ceturtdien, 12. novembrī, no pulksten 10.00 līdz 14.00 varēs abonēt GE Money Bank telpās Līvānos, Dzelzceļa ielā 1. Būsiet laipni gaidīti!